

Wheat 19/10/18
1936

059
W 23

06 JUN 2

ՏԱՐԷԿԻՐԷ

ԳՈՂԱՌՅ ԱԶԳ - ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՅ ՕԳՆ - ԲՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1936

CONSTANTINOPLE ARMENIAN RELIEF SOCIETY

9th ANNUAL BALL

Saturday Evening, May 2nd, 1936

Hotel Pennsylvania

New York City

059

U-2

13321

059

Ա-23

ԿՈՅՐ

Տ Ա Ր Ե Գ Ի Ր Ք

ՊՈԼՍՈՅ/ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

1936

Այս Գրքոյկը պատրաստելու մեր նպատակը եղած է .

Ա. Պարզել Ազգ. Հիւանդանոցի կարօտ վիճակը եւ ջանալ
օժանդակել անոր, նուիրատուութիւններ հաւաքելով :

Բ. Ծանօթութիւններ տալ հայ իրականութեան մասին եւ
հետաքրքրական նիւթերու շուրջ :

Գ. Ընկերութեանս գործունէութեան տեղեկատուութիւն
ներ ւնել :

Հաւակնութիւնը չունինք անթերի աշխատանք մը ներկա-
յացնելու մեր յարգելի ընթերցողներուն, մանաւանդ որ ըս-
տիպուած էինք նիւթեր զեղջել հաւաքուած նպաստը տպագրա-
կան ծախսի չյատկացնելու համար :

Փափաքելի է որ յառաջիկային այս ձեռնարկը ընդարձակ-
ուի աւելի ճոխ բովանդակութեամբ, դադութահայութիւնը
տեղեակ պահելու համար ազգային կեանքի եւ մշակոյթի մա-
սին եւ այս միջոցով պատեհութիւն տրուի իր նպաստը Ազգա-
յին Հիւանդանոց հասցնելու :

Այս առթիւ պատիւ կը համարենք մեր շնորհակալութիւնը
յայտնել ամեն անոնց, որոնք բարոյապէս եւ նիւթապէս ա-
ջակցեցան մեզ վստահուած այս ձեռնարկին արդիւնաւորման
համար, անգամ մը եւս ցոյց տալով որ նիւ Երրօրհայութիւնը,
նոյն իսկ մղոններ հեռուէն, գիտէ զնահատել մարդասիրական
այս գործը :

Պ. Ա. Հ. Օ. ԸՆԿ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

449-84

1936

JANUARY S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	FEBRUARY S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29	MARCH S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
APRIL S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	MAY S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	JUNE S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
JULY S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	AUGUST S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	SEPTEMBER S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
OCTOBER S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	NOVEMBER S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	DECEMBER S.M.T.W.T.F.S 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏՕՆԵՐ

- Յունիվ. 1—Կաղանդ
Յունիվ. 6—Ս. Մնունդ
Փետր. 12—Lincoln's Day
Փետր. 14—Տեառնընդառաջ
Փետր. 18—Ղեկունդեանց
Փետր. 20—Վարդանանց
Փետր. 22—Washington's Day
Փետր. 23—Բուն Բարեկենդան
Մարտ 24—40 Մանկանց
Ապրիլ 5—Ծաղկազարդ
Ապրիլ 12—Ս. Զատիկ
Ապրիլ 24—Հայ Նահատակաց
Մայիս 10—Mother's Day
Մայիս 21—Համբարձում
Մայիս 30—Memorial Day
Մայիս 31—Հոգեգալուստ
Յուն. 13—Գ. Լուսալորիչ
Յուն. 14—Տօն Էջմիածնի
- Յուն. 2—Սահակ—Մեսրոպ
Յուն. 4—Independence Day
Յուն. 19—Վարդավառ
Օգոստ. 16—Վերափոխում
Սեպտ. 7—Labor Day
Սեպտ. 13—Խաչվերաց
Սեպտ. 17—Վարդապետի խաչ
Հոկտ. 10—Թարգմանչաց
Հոկտ. 12—Columbus Day
Հոկտ. 25—Գիւտ խաչ
Հոկտ. 31—Hallowe'en
Նոյ. 3—Election Day
Նոյ. 11—Armistice Day
Նոյ. 26—Thanksgiving
Նոյ. 28—Թաղէս Բարդուղ.
Նոյ. 29—Տօն Խ. Հայաստանի
Դեկտ. 12—Ս. Յակոբ
Դեկտ. 25—Christmas

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Տ. Տ. Խորէն Ընդհանրական Կաթողիկոս Մուրաթէզեան

ԹԵՄԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐ

Արարատեան թեմ՝ Տ. Արտակ Եպս. Սմբատեան
Գանձակի թեմ՝ Տ. Սարգիս Եպս. Շիօեան
Հիւսիսային Կովկաս եւ Ասորիսիան՝ Տ. Վրթանէս Եպս.
Նոր Նախիջևան՝ Տ. Գարեգին Արքեպս. Յովսէփեանց
Ռումանիա, Բեսարապիա՝ Տ. Յուսիկ Արքեպս. Զոհրապեան
Եգիպտոս՝ Առաջ. Փոխ. Տ. Մամբրէ Եպս. Սիրունեան
Ամերիկա՝ Առաջ. Փոխ. Տ. Մամբրէ Եպս. Գալֆաեան
Պուլկարիա՝ Տ. Երուանդ Արքեպս. Փերտահճեան
Բարիդ՝ Տ. Վառձապուհ Եպս. Քիւպրեան
Լոնտոն՝ Տ. Մերութան Ա. Քհնյ. Տ. Խոսրով
Մանչէսթըր՝ Տ. Մատթէոս Եպս. Ինճէեան
Մարսէյլ՝ Տ. Գարեգին Եպս. Խաչատուրեան
Պէրլին՝ Տ. Գրիգոր Ծ. Վրդ. Շահլամեան
Միլանո՝ Տ. Եղիշէ Քհնյ. Պարսամեան
Վիեննա՝ Տ. Եղիշէ Քհնյ. Թաթըլեան
Յունաստան՝ Տ. Կարապետ Արքեպս. Մաղլըմեան
Իրադ՝ Տ. Ռուբէն Արքեպս. Մանասեան

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՍԻՐԻՈՅ

Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոս Խաչապեան
Տ. Տ. Բաբէկէն Աթոռակեց Կաթողիկոս Կիւլէսէրեան

ԹԵՄԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐ

Հալէպ՝ Տ. Արտաւազդ Արքեպս. Սիւմէեան
Պէյրուք՝ Տ. Եղիշէ Արքեպս. Կարօեան
Կիւրոս՝ Տ. Պետրոս Արքեպս. Սարաճեան
Դամասկոս՝ Տ. Խաչ Եպս. Աջապահեան
Լաւսոնիէ՝ Տ. Եփրեմ Եպս. Տոհմունի

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՒՍԱՆԻՄԱՅ ԱԹՈՒՈՅՆ

Տ. Թորգոմ Արքեպս. Գուշակեան, Պատրիարք

Տնօրէն Ժողով.— Տէր Թորգոմ Արքեպիսկոպոս՝ Նախագահ, Տ. Մեսրոպ Եպս. Նշանեան, Տ. Մկրտիչ Եպս. Աղաւնու-նի, Տ. Վրթանէս Վրդ. Գասապեան, Տ. Հայկազուն Վրդ. Ար-րահամեան, Տ. Զգոն Վրդ. Յակոբեան:

4. ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ

Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Նարոյեան, Պատրիարք

Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը ունի իր Կրօնական եւ Վար-չական Ժողովները, Տնտեսական Խորհուրդ, Կտակաց, Կալ-ուածոց, Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկի եւ Աղգային Հի-ւանդանոցի Հոգաբարձութիւնները, Գարակէօղեան եւ Գալֆա-եան Որբանոցի Խնամակալութիւնները, նաեւ Աղգային Խնա-մատարութիւնը (որ 450 երկսեռ որբեր եւ 645 դաղթականներ կը խնամէ) 1935-36-ի պիւտճէն եղած է 13,500 թ. ոսկի:

ՀԱՅ ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻ

Տ. Վահան Արքեպս. Քչուրեան, Թեմակալ

Հ. Բենիկ Վրդ. Շամանաճեան, Մեծաւոր Վիենտիկի Մխիթար-եան Միաբանութեան

Հ. Յուսիկ Վրդ. Կոստանեան, Մեծաւոր Վիեննայի Մխիթար-եան Միաբանութեան

ՀԱՅ ԱԿԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՊԵՏԱՐԱՆ

Տիար Ոթոն Մ. Ճիլաճեան, Փոխ-Աղգապետ

— Աշխարհիս բնակչութիւնը.— Եւրոպա 450 միլիոն, Ա-սիա 900 միլիոն, Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկա 165 մի-լիոն, Աֆրիկէ 180 միլիոն, Աւստրալիա 8 միլիոն:

— Աշխարհիս կրօնները.— Կաթոլիկ 332 միլիոն, Յունա-դաւան 144 միլիոն, Բողոքական 206 միլիոն, Հրեա 15 միլիոն, Մահմետական 209 միլիոն, Պոլսոտայական 150 միլիոն, Հնդկ 250 միլիոն, Կոմբուկեանք 350 միլիոն:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԵԼՔԸ

Օտար թէ հայկական վիճակագրական տեղեկութիւնները աչքառու թափով մը Հայաստանի վերելքը կը յայտնաբերեն, ընկերային-քաղաքակրթական բոլոր մարզերուն մէջ: Հոն գե-ղարուեստը նոյնքան կը յառաջդիմէ, որքան գիւղատնտեսու-թիւնը. գիտական հետազոտութիւնը այնքան կը դարգանայ որքան գրականութիւնը: Հոն մշակոյթի ամեն երեւոյթ գիտա-կան հիման մը վրայ է հաստատուած եւ փորձարկուած: Այլեւս չկան բազմաթիւ ձգուած եւ ինքնօգնութեան միայն ապաւինող գի-տուններ, գրագէտներ կամ արուեստագէտներ. անոնք ամենքն ալ կատարարութեան հոգածութիւնը եւ Ժողովուրդին համակ-րանքը ունին իրենց ստեղծագործութեանց սատարող: Հոն ա-մեն անհատ ունի իր յատկութիւնները դարգացնելու պոտե-նցութիւնը, առանց ոեւէ կաշկանդումի, ըլլայ նիւթական կամ դասակարգային: Հանրութեան ամեն խաւերուն մատչելի են ճոխ մատենադարանները կամ գիտական աշխատանոցները:

ՊԵՏՀՐԱՏ (Պետական Հրատարակչական) մշակոյթի ամե-նակարեւոր սատարը եղած է. ան ունի 3 զլխաւոր նպատակ.

Ա. Հրատարակել եւ հանրացնել խորհրդային գրականու-թեան լաւագոյն գործերը, խրախուսել երիտասարդ գրողները. այսպէս Չարենցի, Ալազանի, Մահարիի, Շիրվանդատէի, Սար-եանի, Թովմազի եւ այլն գրական գործերը, իսկ յայտնի բանասէր-պատմագէտներէն Մանանդեանցի, Խաչատուրեանի, Ղափանցեանի գիտական երկերը նաեւ երաժշտական, մանկա-վարժական-գիտական գործեր ժամանակակից Հայերու եւ Եւ-րոպացի հեղինակներու գործերէն լոյս տեսած են ճոխ տալա-գրքութեամբ:

Բ. Հրատարակել հայ եւ համաշխարհային դասական յա-ւագոյն երկերը. ցարդ հրատարակուած են Տոստոյեւսքի, Թուրկէնէֆի, Թոլսթոյի, Պուշկինի կարեւոր գործերը, Սէր-վանդէսի Տօն Բիշօքը, Կէօթէի Վէրքերը, Մարտէլ Բրէվօի Մանօն Լէսօն, Ֆիրաուսի Շահնամէն եւ դեռ շատ մը ուրիշ

նշանաւոր երկեր. իսկ արեւմտահայ գրադէտներէն Սիւլիլի, Պետրոս Դուրեանի քերթուածները, Պարոնեանի ամբողջ գործը, Զոհրապի նորավէպերը, Սեւակի բանաստեղծութիւնները, Եր. Օտեանի կարգ մը գործերը, Միսակ Մեծարենցի ամբողջական գործը եւ գեւ. ուրիշներ :

Գ. Ծանօթացնել զբացի հանրապետութեանց գրական լուսագոյն երկերը :

Այս ծրագրով Պետհրատը կ'առաջնորդէ նոր սերունդը առողջ եւ օգտակար ընթերցումներու միջոցաւ մտքի եւ ճաշակի աղնուացման. անարժէք, բարոյական խաթարող կամ տընփաւէտ գործերը երբէք տեղ չունին Պետհրատին համար, որով նոր սերունդը ղերծ կը մնայ անոնց աւերիչ ազդեցութենէն :

Պետհրատին հսկայ գործը ցոլացնող քանի մը թիւեր .

օրինակ

1921-ին Հայաստանի մէջ լոյս տեսած են	6 երկեր	6,000
1931-ին Հայաստանի մէջ լոյս տեսած են	106 երկեր	600,000
1935-ին Հայաստանի մէջ լոյս տեսած են	650 երկեր	3,200,000

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ, մշակոյթի ուրիշ կարեւոր աղբակ մը, Խորհրդային Հայաստանի մէջ մասնաւորապէս կը գրաւէ կարեւոր դիրք մը : Երեւանի 1923-ի Պետական Երաժշտանոցը, Երաժշտական եւ Բեմական Արուեստների Ինստիտուտ անունը ստացաւ 1932-ին, բոլորովին նոր կազմակերպութեամբ, Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի երաժշտանոցներու ծրագրին նման : 1924-ին կազմուած է Սիմֆոնի Օրգէսթրա, որ իր առաջին նուագահանդէսը տուած է մեծանուն երաժշտապետ Սպենդիարեանի ղեկավարութեամբ, 40 հոգինոց նուագախմբով, որը յետագային Արշակ Աղամեանի եւ Գ. Բուտաղեանի կարող ղեկավարութեամբ ժողովուրդին կուտայ մեծարժէք երաժշտազէտ Ա. Տ. Ղեւոնդեանի, Յարօ Ստեփանեանի եւ Ռ. Մելիքեանի եւայլնի ղեկեցիկ գործերը չքեղ փայլով :

1927-1931 երկու դուրրթեթներ կազմուած են . Ա. ք Առաջին Հնգամեակ անունով, եւրոպական եւ արեւելեան երաժշտութիւն կուտար, իսկ երկրորդը Կոմիտաս Գուրքերք, ժողովրդական բանւորական երգեր :

60-ի հասնող մանկավարժ-երաժիշտներ ուսանողներու կրթչտական ճաշակը կ'աղնուացնեն :

Երեւանի մէջ Ռ. Մելիքեանի կազմած երգչախումբը լաղմաթիւ համերգներ տուած է նոյն իսկ Մոսկուայի մէջ եւ մեծապէս զնահատուած : Երեւանի մշակոյթի տան մէջ տարին 150-160 նուագահանդէսներ կը տրուին :

Հայաստանի ամեն կողմը ուշադրոյի բաղմաթիւ կայաններ ընտիր երաժշտութիւն կը տարածայնեն (պրօտէսթ) :

Երկրին ամեն կողմերը երաժշտական խուղարչաւներ (էքսիէտիշըն) կը կազմակերպուին ժողովրդական երաժշտութիւնը վերստեղծելու միտումով . այսպէս 1926-1930 շրջանին Ս. Մելիքեան 1000-ի մօտ երգեր հաւաքած է . իսկ Լէնինկրատի Երաժշտանոցէն Փրօֆ. Գրիստապիոր Գուշերեան 3 ամսուա խուղարչաւի ընթացքին 500 երգ հաւաքած է :

Ժուռնալ տը Մոսքու-ի կողմէ տաղանդաւոր երաժշտազէտ Խաչատուրեանի մէկ թրիօն արեւելեան երաժշտութեան նոր սկզբունքը կը նկատուի :

ՕՏԵՐԱ. — Նորաստեղծ Երեւանի Պետական Օբերաին մէջ ճոխ բեմադրութեամբ մը կը ներկայացուի Պարպըր ավ Սէվիլ, Փաուսթ, Պուշկինի Էօթէն Օնէկին (Չայքովսկի), Ռիկօլէքթօ, Գարմէն, Մատամ Պըքըրֆիլայ, Սպենդիարեանի Ալմաստը, Յ. Ստեփանեանի Քաջ Նազարը, Ա. Տիգրանեանի Անուշը, Տէր Ղեւոնդեանի Սեդան եւ Աստղաճորը : Մոսկուայէն իբր ղեկավար հրաւիրուած է մեծատաղանդ երաժշտազէտ Ա. Մելիքեանը :

ԹԱՏՐՈՆԸ. — Երեւանի Պետական Ա. Թատրոնը, հիմնուած է 1921-ին, Լեւոն Քալանթարի տաղանդաւոր ղեկավարութեամբ . մինչեւ 1925 ունեցաւ ճոխ խաղացանկ մը հետեւեալներէն կազմուած . Մոննա Վաննա, Թրիլպի, Անյայտ Կինը, Հին Աստուածներ, Ջրասոյց Ջանգը, Սալօմէ, Պատուի Համար, Մեծապատիւ Մուրացկաններ, Պէպօ :

1930-ին Մոսկուայի մէջ բաղմաթիւ հանրապետութեանց կողմէ սարգուած ազգ. խումբերու քատերական մրցումին

Գետերու տարեկան ոյժը եւ անոնց գործածութիւնը։—

	Տարեկան ձիւ ոյժ	Կ'օգտագործուին
Խ. Հայաստան	2,125,000	1,660,000
Միացեալ Նահանգ	42,000,000	16,000,000
Ֆրանսա	5,400,000	4,300,000
Իտալիա	5,800,000	2,000,000
Գերմանիա	2,800,000	2,000,000
Զուիցերիա	2,500,000	2,300,000

Փոխադրական միջոցներու աճումը	1928-ին	1934-ին
Օթո պըս	17	30
Թրք	6	28

Թղթատար հեռադրական հիմնար-

կութեանց թիւը	28	166
Օդային թղթատարութիւն - քիւմբեր		140
Ռէտիօ կայաններ	3	33

Գիւղերը 46% համեմատութեամբ հեռախօսով իրարու կապուած են։ Կան 5,014 հեռախօսի կեդրոններ եւ 12,163 քիւմբ-մեթր հեռախօսի դէեր։

Հայաստանի արդիւնաբերութեան սակը տարիներու ընթացքին։— 1913-ին՝ 18.8%, 1928-ին՝ 21%, 1932-ին՝ 58%, 1934-ին՝ 64.9%։

Խ. Հայաստանի արդիւնաբերութեան գլխաւոր տեսակները. 1934-ին. — Գարպայտ՝ 120,000 թըն, չիմէնթօ՝ 90,000 թըն, պղինձ՝ 3,842 թըն, Արդիկ տուֆ՝ 99,600 խոր. մեթր, կրանիթ՝ 10,800 խոր. մեթր, Պէմզա՝ 126,000 Խոր. մեթր, 13,683 մեթր կտաւ, մանած՝ 2,200 թըն, թրիքոթա՝ գործըւածք՝ 3,177 թըն, մետաքս՝ 14,600 քիւ, պահածոյ ուտելիք՝ 13 միլիոն տուփ, զտուած ձէթ՝ 3,300 թըն, ձուկ՝ 752 թըն, օճառ՝ 4,692 թըն, բամպակ՝ 4,240 թըն, գինի՝ 145,000 հեթոլիտր, գօնեաք՝ 4,262,000 աստ, ալքօհօլ՝ 287,200 աստ։

— Գիւղատնտեսութեան մէջ 1,000 թրէքթըր, բազմաթիւ ինքնաշարժ մեքենաներ կը գործեն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԻՒՏՃԷ

	Ա. Հնգամեակին 1933-34	Բ. Հնգամեակին 1933-34
	314,000,000 արլ.	312,200,000 արլ.
Արդիւնաբերութեան եւ ոյժի ծախսուած	42.9%	59.1%
Գիւղատնտեսութեան եւ ջրային տնտեսութեան	29.2%	13.8%
Փոխադրութիւն, Թղթատար, հեռադրութիւն, եւն.	7.2%	8.0%
Բնակարային շինութիւն.	9.3%	8.5%
Առողջապահական		2.2%
Մշակույթ		5.5%

ՄՇԱԿՈՅԹ 1934-ին

	Տարրական դպրոց	Միջնակարգ	Մանկապարտէզ
Թիւ	810	392	436
Աշակերտ	141,717	35,068	21,518

1,547 մանկահրապարակ 54,090 երախաներով։

47 մտարուեստի (թէքնիք) եւ 13 բարձրագոյն դպրոց 17,400 ուսանողներով։

47 գիտական եւ հետազոտական հաստատութիւններ, որոնցմէ վկայուած են՝

	Ճարտարագէտ	Գիւղատնտես	Բժիշկ	Մանկավարժ
1930-ին՝	26	65	41	67
1932-ին՝	52	40	72	112
1935-ին՝	242	705	711	909

— 1935-ին լոյս տեսած է 67 թերթ, 26,000,000 օրինակով, մինչ 1931-ին՝ 742,00 օրինակ սպառած էր։ 1935-ին գործած են 20 թատրոն, 101 կինօ, 260 ակումբ, 10 թանգարան, 650 գրադարան, Ա. Օթերան, ռէտիօ պրօաքէսթիֆիկ կայանը, երաժշտանոցը, եւ սեփական կինօ արդիւնաբերութիւնը։ Ա. խօսուող նկարը եղած է Սունդուկեանցի պեպօն, որը անցեալ տարի լրացաւ եւ նոյն իսկ Նիւ Յորքի կարեւոր թատրոններուն մէջ ներկայացուեցաւ եւ խոստապահանջ թատերական քննադատներու

գնահատանքին արժանացաւ : Ա. Հնդգոմէակին Հայկինօն տուած է 17 նկար՝ գեղարուեստական արժէքով եւ 154 նկար՝ մանկական-գաղութական, բրօքականութի եւ լրատու ժապաւէտներ :

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Բուժակաւ Հաստատութիւնի. — 1919-ին՝ 28, 1935-ին՝ 641, որոնցմէ 5 ինսթիթիւթ, 4-ը դարմանատուն, 33-ը մայրութեան խորհրդակայան, 69 ճահճախտի դէմ պայքարող, 15-ը մանրէազնական :

— 1918-ին 31,695 անձի համար 1 բժիշկ կար, իսկ 1935-ին՝ 1,734 հոգիի 1 բժիշկ :

— Մահացութիւնը եղած է 1897-ին 100 ծնունդի դէմ 253 մահ, 1926-ին՝ 105, 1935-ին՝ 75 :

— Բնակչութիւնը 1922-ին 722,000 հոգի էր, իսկ 1935-ին՝ 1,187,000 :

— Ընկերային ապահովութեան ծախսուած 1929-ին 69,000 ռուբլի, 1935-ին՝ 24,566,400 ռուբլի, որմէ յատկացուած է յղութեան նպաստի 3,655,400 ռուբլի, կենսաթոշակի՝ 3,553,800 ռուբլի, բժշկական օգնութեան 820,700 ռուբլի :

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԿԱՆԱԽՈՐ ԳԻՏՈՒՆՆԵՐԸ

Փրօֆ. Մ. Արեղեան, բաղմահմուտ լեզուագէտ :

Փրօֆ. Յ. Մանանդեան, բաղմահմուտ պատմագէտ : Գրած է «Քաղաքները եւ Առեւտուրը Հին Հայաստանում», «Ֆէօտալիզմը Հայաստանում», որոնք ուսանողների թարգմանուած են :

Փրօֆ. Հ. Աճառեան, բաղմահմուտ լեզուագէտ : Գրած է «Հայկական Լեզուի Արմատական Բառարան», 7 հատոր, համաշխարհային արժէքով :

Փրօֆ. Ս. Ղամբարեան, ակնաւոր քիմիագէտ : Համադրական քառնչուկի եւ էսթիլիների մասին կարեւոր աշխատութիւններ ունի :

Փրօֆ. Յ. Յովհաննէսեան, բաղմահմուտ տարրաբան : Համադրական քառնչուկ եւ էսթիլիների ստանալու նոր եղանակ մը

գտած է, նաեւ վայթէմին Գ.ի քիմիական կառուցուածքի մանրամասնութիւնները :

Փրօֆ. Մ. Թումանեան, ակնաւոր հոգագէտ, գտած է 250

տեսակ ցորեն Հայաստանի մէջ :

Փրօֆ. Պ. Քալանդար, ակնաւոր հոգագէտ :

Փրօֆ. Մ. Թամանեան, մեծահոգակ ճարտարագէտ :

Փրօֆ. Գ. Արիշեան :

Փրօֆ. Հ. Բիշիկ :

Բ. Ֆանարճեան, գիտնական ունիթիկնօլօկ, յայտնաբերած է ստամոքսի եւ աղիքի հիւանդութեանց կանխադոյն ախտաճանաչման եւ դարմանումի նոր կերպեր. անոր բաղմութիւ աշխատութիւնները հրատարակուած են ուսանողների եւ օտար լեզուներով :

Չափագէտ Երկրաբան Յ. Կարապետեան, Արդիկ-Տուֆային լաւաներու եւ պէմզայի հանքերու արդիւնաւորումը դարդացուցած է :

Չափագէտ Հ. Տ. Աստուածատուրեան, Բաղարչայի Հայտնուէլէքթրիկ կայանի յատակագծի կազմութեան գլխաւոր աշխատակիցը եղած է :

* * *

ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏԱԽՈՐԱԳՈՅՆ ԹԻԻԵՐԸ

Հայաստան	1,187,000	Իտալիա	5,000
Վրաստան	300,000	Ռումանիա	28,000
Ատրպէճան	250,000	Յունաստան	78,000
Ռուսիա	150,000	Միջագետք	40,000
Խրիմ	12,000	Սուրիա	79,000
Թուրքիստան	123,000	Եգիպտոս	50,000
Ամերիկա	135,000	Պարսկ. եւ Հնդկաւ.	80,000
Ֆրանսա	24,000	Թուրքիա	27,000
Պելճիզա	8,000	Պուլկարիա	45,000
Անգլիա	3,000	Եթովպիա եւ այլն	5,500
Վիէննա	2,500		

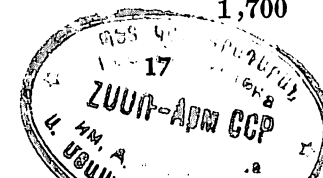
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐԸ

- 9-րդ Դարուն, Քրիստոսէ առաջ, Հայերը Թրակիայէն դադարած են:
- 580 թուին Ք. Ա. Հայերը կը կարծուին Ուրատուրի երկիրը դըրաւած ըլլալ Հայաստանի բարձրաւանդակին վրայ:
- 535-525 Ք. Ա. Տիգրան Ա. Կիւրոսի ղինակից:
- 521 Ք. Ա. Պէհլուսթուն քաղաքի սեպագիր արձանագրութեանց համաձայն Պարսիկ միապետ Տարիուս Հիւթասիէս առաջին անգամ կը յիշէ Արմէնիա անունը իբր իր մէկ սաղարաբութիւնը:
- 185 Ք. Ա. Արտաշէս Ա. չինեց Արտաշատ մայրաքաղաքը:
- 150 Ք. Ա. Արշակունեաց Թագաւորութիւնը հիմնուած է Պարթեւաց Արշակ Թագաւորի կողմէ, որ իր Վաղարշակ եղբայրը Հայոց Թագաւոր կարգեց:
- 95 Ք. Ա. Մեծն Տիգրան հիմնեց Հայկական Կայսրութիւնը:
- Քրիստոսէ վերջ 60 թուին Տրդատ կը տիրէ Հայաստանի եւ կը վերահաստատէ Արշակունեաց Թագաւորութիւնը:
- 298 Ք. Վ. Տրդատ Գ. րդ Քրիստոնէութիւնը կ'ընդունի:
- 406-ին Ք. Վ. Հայ դրերու գիւտը Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի միջոցաւ:
- 451-ին Ք. Վ. Վարդանանց Պատերազմը:
- 859-ին Ք. Վ. Բագրատունեաց Թագաւորութիւնը կը հաստատուի Աշոտ Ա. ի օրով:
- 908-ին Ք. Վ. Արծրունեաց Թագաւորութիւնը կը հիմնուի:
- 1198-ին Ք. Վ. Ռուբինեաց Լեւոն Բ. Թագաւոր կ'օծուի:
- 1461-ին Ք. Վ. Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութիւնը կը հիմնուի:
- 1722-ին Ք. Վ. Դաւիթ Սիւնի Սիւնեաց վրայ իշխան կ'ըլլայ:
- 1826-ին Ք. Վ. Մատաթիայ Զօրավար եւ Ներսէս Եպս. Աշտարակեցի յաղթանակներ կ'ունենան Պարսից դէմ:
- 1860-ին Ք. Վ. Տաճկահայք Մահմանադրութիւն կ'ունենան:
- 1862-ին Ք. Վ. Զէյթունցիք կը յաղթեն Ադիլ Փաշայի եւ խաղաղութիւն կը կնքեն Նաբոլէոն Գ. ի միջնորդութեամբ:

- 1878-ին Ք. Վ. Ռուս-Թուրք պատերազմին Մելիքով եւ Տէր Դուկասօֆ զօրավարներու գործունէութիւնը յոյսեր կը ներշնչէ Հայոց:
- 1878-ին Ք. Վ. Սան Սթէֆանօի դաշնագրութեան 16-րդ յօդուածը ի նպաստ Հայոց, նոյն տարւոյն կը հարափոխուի Պերլինի 61-րդ յօդուածին:
- 1905-ին Ք. Վ. Վերջ Հայ-Թաթարական կռիւներու, յաջող ինքնապաշտպանութեամբ: Հայ Եկեղեցիներու իրաւունքներու վերահաստատումը Զարի կողմէ:
- 1914-ին Վէստէնէնկ եւ Հօֆ Հայկական նահանգներու բարենորոգիչ-կառավարիչ կ'ընտրուին մասնաւոր ծրագրով:
- 1916-ին Կարին, Բաղէշ, Մուշ, Տրապիզոն, Երզնկա եւայլն կը գրաւուին Ռուս բանակի եւ Հայ կամաւորներու կողմէ:
- 1918 Մայիս 28-ին կը հռչակուի Հայաստանի անկախ Հանրապետութիւնը:
- 1920-ին Հայաստանի տէ ֆէֆօ կառավարութիւնը կը ճանչցուի բոլոր պետութիւններէն:
- 1920 Նոյեմբեր 29-ին Հայաստան կը միացուի Սովետական Հանրապետութեան:
- Գաղութային կարեւոր կրթարաններ են՝ Դպրոցասէր Տիկնանց Վարժարանը, Բարիզ, Մեսրոպեան Ճեմարանը՝ Ֆիլիպէ, Մելքոնեան Ճեմարանը՝ Կիպրոս, Անթիլիասի Դպրեվանքը՝ Լիբանան, Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանը, Պէյրուսի Հայ Ճեմարանը, Կալկաթայի Մարդասիրական Ճեմարանը:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

	1929	1934
Միացեալ Նահանգներ	5,300,000	2,753,000
Գանատա	262,000	116,000
Ֆրանսա	260,000	201,000
Անգլիա	239,000	347,000
Գերմանիա	80,000	173,000
Իտալիա	54,000	43,000
Ռուսիա	1,700	72,000

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ

Քրիստոսէ մօտաւորապէս 1500 տարի առաջ Հայաստան կը բնակէր ոչ-արիական ժողովուրդ մը, Արմենոյրակ (Արմենոյտ) . ասոնք Քետացիք (Հիթիթ) էին, որոնք Փիւնիկեցիներէն առաջ Փոքր Ասիոյ մէջ զօրաւոր կայսրութիւն մը հիմնած էին եւ իրենց աստուծոյն անունով՝ Խալտիմի կը կոչուէին :

Արմենոյրակ այս ժողովուրդը 9-րդ Դարու կիսուն Ք . Ա . , զանազան ցեղերէ կազմուած , տարածուեցան արեւմտեան Ասիա եւ ունէին ոչ-արիական լեզու մը : Այս ցեղերուն խառնուած էին նաեւ երաւայական եւ սեմական ուրիշ ցեղեր :

Շուրջ 710 թուին Ք . Ա . Հնդեւրոպական ծագումով արիական ցեղ մը, Բաիւզիացիք (Ֆրիգիւն, Բիւթանիոյ չրջանը բնակող եւ Թրակիայէն դադլթած ժողովուրդ մը) արեւմուտքէն՝ կամ Կալքիք (Սիւմէրիքն ու Ուրալներէն դադլթելով Խրիմ եւ մաս մըն ալ Արեւմտեան Եւրոպա բնակող ժողովուրդ մը, ինչպէս Գիւտերը, Սելլա, արդի Իրլանտայի եւ Կալլէսի նախահայրերը, որոնց լեզուական նմանութիւնները աղօտ ցեղային յարաբերութիւն մը կը փաստեն Հայոց հետ) Կովկասէն Հայաստան արշաւեցին եւ իրենց լեզուն եւ քաղաքակրթութիւնը պարտադրեցին տեղացիներուն :

Տիրապետող այս արիական ցեղը բնիկ գիւղացի տարրին բնաւ չէր խառնուէր , այլ զինուորական ազնուապետութիւն մը գոյացուցած էր , որը միշտ կը նորոգուէր Պարսիկներու եւ Պարթեւներու խնամութեամբ :

Արարներու եւ Սելճուդներու արշաւանքներէն յետոյ արիական ծագումով ազնուական այս տարրը դէպի Պոլիս եւ Կիլիկիա դադլթեց :

Արշաւական այս խառնուրդէն զատ , Արշակունեաց ատեն Հրեայ եւ Յոյն արհեստավորներ եւ գաղթականներ ալ խառնուեցան բնիկներուն :

Այսօրուան Հայերու տարրեր տիպարները կը բնորոշուին այսպէս . Տաւրոսի լեռանց Հայերը (բարձրահասակ , գեղեցիկ ,

ճապուկ եւ քաջ) կը ներկայացնեն արիական ցեղը . իսկ Հայաստանի եւ Փոքր Ասիոյ դաշտաբնակները (կայտառ , թիկնեղ , ուղիղ սեւ մազերով եւ արծուաքիթ) նախահայկական տիպարը կը համարուին :

Ազգագրական այս տուեալներուն հետ կարեւոր են նաեւ Ասորիստանցոց դիրքը հանդէպ նախահայկական իշխանութեան Նայիրի երկրին , ուր կը բնակէին Հայերու ոչ-արիական տարրը , Քիւրտեր եւ ուրիշ ինքնիշխան ժողովուրդներ : Նայիրի թագաւորները Քետացոց Հիթիթ կայսրութեան հետ դաշնակից էին : Ք . Ա . 900 թուին Խալտեան Թագաւորութիւնը Վանի մէջ գերակայութիւն ունէր բոլոր Նայիրի երկրներուն վրայ (որոնք ըստ Ս . Գրոց Արարատ , ըստ Ասորեստանցոց Ուրարտու , իսկ ըստ Հերոդոտոս յոյն պատմիչին Ալարօտին կը կոչուին : Նախահայկական այս թագաւորները Ասորեստանցիներուն հետ սխերիմ թշնամի էին , մինչեւ որ զիրար փճացուն : Վերջին Խալտեան թագաւորը Բուսաս Գ . կոռեցաւ Լիտիւններուն հետ 585 թուին Ք . Ա . (Եգեական Ծովուն եզերքը բնակող Փոքր Ասիական ժողովուրդ մը) : Զանազան ցեղերու հետ այս ամեն չփոմները իրենց որոշ ազդեցութիւնը դրոշմած են մեր ցեղի պատմութեան մէջ :

ՄԱՐԴԱՅԱՆԱԿԱՆ . — Հեղինակաւոր մարդաբաններու տեսակէտով Արմենոյրակ կըր գլուխը կը պատկանի Արարատէն , Տաւրոսէն եւ Ալպեաններէն կազմուած ընդարձակ լեռնային երկրամասի մը բնակչութեան : Հայերը ամենայնպէս չեն գլուխը ունին այս խումբին : Խիստ բարձր գանկային կամարով եւ դէպի դուրս հակած ակնակապիճներով եւ գագաթէն (վերթէքս) սկսած անմիջապէս տափակցած գանկոսկրով :

Այս տիպարը կը ներկայացնէ Փիլիքականով բարձր , թուխ , լայն գլխով , արծուաքիթ , բարձր ճակատով եւ տափակ գանկոսկրով նախահայկական ցեղը :

* * *

— Հեղինակութեանդ մէջ ազնուութիւն դիր եւ կառավարէ առաւելապէս խոհանութեամբ քան թէ բռնութեամբ :

ՈՒԻԼԵԸՄ ԲԷՆ

ՆԱՍՈՅՇՆԵՐ ՀԻԹԻԹՆԵՐՈՒ ՕՐԷՆՔՆԵՐԷՆ

Նախահայկական շրջանի մեր նախահայրերուն, Գեոտացի-ներուն (Հիթիթ), ընկերային-օրինական հասկացողութիւնը, իրենց ժամանակակից երբայական կամ բարեխական փոխ-վրէժի ակն ընդ ական ըմբռնումէն աւելի մարդկայնական ոգի մը ունէր, նոյն իսկ գերիներու նկատմամբ: Անոնց օրէնքնե-րէն շատերը արդի աւելի մարդկայնական օրէնքներուն գրեթէ համապատասխան էին. օրինակ.

— Եթէ մէկը աղատորեարի մը զարնէ եւ անոր ակռաներէն մէկ քանին թափէ, նախ պէտք է վճարէ մէկ մանա, 4100 կրամ արծաթ, եւ յետոյ 20 շիկել, 320 կրամ արծաթ, որ ատեն ալ ազատ է:

— Եթէ մէկը ուրիշ մը վիրաւորէ, պէտք է հատուցում ը-նէ: Վիրաւորը պէտք է մինչեւ իր աղաքինումը վիրաւորողին տունը մնայ եւ երբ առողջանայ՝ վիրաւորողը պէտք է հատու-ցանէ 6 շիկել, 83 կրամ արծաթ, բժիշկի ծախքը եւ գործի վը-նասը:

— Եթէ մէկը աղատորեարի մը ձեռքը կամ ոտքը կտորէ, պէտք է վճարէ 20 շիկել, 320 կրամ արծաթ, այնուհետեւ ան ազատ է:

— Եթէ մէկը գերիի մը կամ գերի կնոջ մը ձեռքը կամ ոտ-քը կտորէ, պէտք է վճարէ 10 շիկել (160 կրամ արծաթ, այ-նուհետեւ նա ազատ է:

— Եթէ գերի մը հարսնեղին վճարէ ազատ աղջկան մը հա-մար եւ անոր հետ ապրի իբր ամուսին, այնուհետեւ ոչ ոք իրմէ կրնայ առնել զնէ:

Գերիներու մասին ըմբռնումն ալ աւելի մարդկայնական է: Վերջի 3 օրէնքները այդ կ'ապացուցանեն: Գերիները սեպհա-կանութիւն, հարստութիւն, անձնական դրամ ունենալու ի-րաւունք ունէին, որով հարսնեղին վճարելով կրնային նոյն իսկ ազատ կնոջ հետ ամուսնանալ օրինաւորապէս:

Հռոմէական ըմբռնումով գերին շարժական իր էր. տէրը անոր կեանքին եւ մահուան իրաւունք ունէր: Գերին օրինական ամուսնութիւն կնքելու, չարժուէ կամ անչարժ իր, կամ քա-ղաքացիական ոեւէ իրաւունք ունենալէ արգիլուած էր:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԿԱՆԱԻՈՐ ԴԷՄՔԵՐԸ

Հայ գրականութիւնը կ'սկսի գրոց գրելուն հետ միասին (406 թ.) եւ կը ծաղկի հազիւ 30 տարուայ շրջանի մը մէջ հայ Վռամշապուհ թագաւորի օրով եւ Սահակ Կաթողիկոսի հովա-նաւորութեամբ եւ Մեսրոպ Մաշտոց Վարդապետի անդուլ ջան-քերով, որոնց կ'օժանդակէին Ս. Գրոց Թարգմանութեան եւ կրօնական գրականութեան մշակման ուրիշ աւագ եւ կրտսեր թարգմանիչներ ալ. ինչպէս Եղնիկ Կողբացի, Կորիւն, Մամբրէ Վերծանող, Դաւիթ Անյաղթ, Մովսէս, Գիււտ, Յովհան Ման-դակունի, Ղազար Փարպեցի, Եղիշէ եւ Մովսէս Խորենացի:

Ասոնցմէ ոմանք առանձնապէս ալ ունէին կարեւոր գործեր. ինչպէս.

Եղնիկ Կողբացի՝ Եղծ Աղանդոց:

Ղազար Փարպեցի՝ Պատմութիւն Հայոց եւ Թուղթ առ Վա-հան Մամիկոնեան:

Կորիւն՝ Պատմութիւն Վարուց եւ Մահուան Մեսրոպայ:
Եղիշէ՝ Պատմութիւն Վարդանանց եւ Պատերազմին Հա-յոց:

Մովսէս Խորենացի՝ Պատմութիւն Հայոց:

Յաջորդ գարերուն ալ շարունակուեցաւ հայ գրականու-թեան, պատմութեան, կրօնական տաղերու, շարականներու եւ աղօթքներու մշակումը: Այս շրջանի կարկառուն դէմքերը կը կազմեն.

Գրիգոր Նարեկացի (10-րդ դար) իր Նարեկով:

Ներսէս Շնորհալի (12-րդ դար) իր հոգեշունչ տաղերով, շարականներով, ընդհանրականով եւ վիպասանու-թեամբ:

Գրիգոր Տաթևացի (15-րդ դար) իր քարոզադրքով եւ Գիրք Հարցմանցով:

* * *

— Խորհուրդ կը հարցնենք բայց հաւանութիւն կ'ուզենք իմանալ:

Ս. Ս. ՔԱԼԹԸՆ

ԲԱՆԱՍԻՐ-ԼԵԶՈՒԱԲԱՆՆԵՐ

18-րդ դարու սկիզբը 1717-ին, Մխիթար Սեբաստացի չիմը գրաւ Մխիթարեան Միաբանութեան, Վենետիկի մէջ հայ լեզուի եւ պատմութեան ուսումնասիրութեան մեծ ծառայութիւն մատուցանելով: 18-րդ դարու վերջերը ոմանք այս միաբանութենէն բաժնուելով՝ քոյր միաբանութիւն մը հիմնեցին նոյն անունով, նախ Թրիէսթի մէջ 1773ին եւ ապա Վիեննայի մէջ՝ 1801 թուին:

Այս երկու միաբանութիւնները մինչեւ հիմայ կը շարունակեն իրենց նախորդներուն ազդեցութեամբ գործը:

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐԻ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԿԱՆԱՌՈՐ
ԴԵՄՔԵՐԸ ԻՐԵՆՅ ԳՈՐԾԵՐՈՎ

Մխիթար Աբբա (1676-1749) Աստուածաշունչի Հրատարակութիւնը եւ Հայկական Բառարանը:

Հ. Մ. Չամչեան (1735-1823) Հայոց Պատմութիւն եւ Քերականութիւն:

Հ. Ղ. Ալիշան (1820-1901) Այբարատ, Շիրակ, Սիսուան, Սիսական, Հին Հաւատք Հայոց, Տեղագրութիւն Մեծն Հայաստանի, Վիեննայի Մխիթարեաններու Կարկառուն Դեմքերը եւ Գործերը:

Հ. Ա. Այտընեան (1823-1912) Փնակաւ Գերականութիւն Արդի Հայերէնի:

Հ. Յ. Տաշեան (1859-1932) Բաղմաթիւ ուսումնասիրութիւններ լեզուական եւ բանասիրական:

Ներկայ աչքառու դէմքերն են Վենետիկեաններէն՝ Հ. Ս. Երեմեան, իսկ Վիեննականներէն՝ Հ. Ն. Ակինեան:

Մխիթարեաններէն դատ այս մարդին մէջ աչքառու գիրք ունեցած են. Տօքթ. Յ. Թիքեաբեան Խան, Հայ-Իրանական Ուսումնասիրութիւն, Արիւնայ Բառարան (ստուգաբանական) եւ շատ մը բանասիրական եւ լեզուաբանական գործերով:

Տ. Մալաքիա Արքեպիսկոպոս Օրմանեան, Ազգապատում մով:

Տ. Եղիշէ Արքեպս. Դուրեան, Պատմութիւն Հայոց, Հայոց Հեքանոսական Կրօնով:

Քէրոքէ Պատկանեան, Հայ Լեզուի Դիրքը Հնդեւրոպական Մարդին Մէջ (գերմաներէն), Հայ Լեզուի Կազմութիւնը (Ֆրանսերէն):

Հ. Ագարեան, Յր. Հայ Գաւառարարեաներու Դասաւորումը:

Պատմանեան, Յր. Հայերէն Ամենահին Արձանագրութիւնը:

Հ. Սանտալեան, Յր. Ուրարտական Սեպածեւ Արձանագրութեանց Լեզուն:

Ասոնցմէ դատ իրենց արժէքաւոր գործերով ծանօթ են Հ. Աճառեան, Մ. Արեւեան, Ա. Խաչատուրեան, Յ. Մանանտեան (Երեւան), Գարեգին Արքեպս. Յովսէփեան, Մեսրոպ Արքեպս. Տէր Մովսէսեան (Էջմիածին), Ա. Չոպանեան (Բարիկ):

ԳՐԱԳԵՏ-ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ

Մխիթարեաններէն՝ Հ. Եղ. Հիւրմիւզ 1789-1876, ինքնուրոյն եւ թարգմանական բանաստեղծութիւններ:

Հ. Արսէն Բագրատունի 1778-1863, թարգմանած է Հոմերոսի Իլիականը, Միլտոնի Դրախտ Կորուսեալը, գրած է Հայկ Դիւցազնը:

Հ. Ղեւոնդ Ալիշան 1820-1901, Նուագ, իր բանաստեղծութիւններու հաւաքածոն, ուր ուշագրաւ են Նահապետի Երգերը:

Տէր Մկրտիչ Կաթողիկոս Խրիմեան, Հայրիկ, 1820-1907, Պապիկն ու Թոռնիկը, Սիրաք եւ Սամուէլ, Հրաւիրակ Արարատեան, Ժամանակ եւ Խորհուրդք Իւր, Հրաւիրակ Երկրին Աւետեաց:

Մկրտիչ Պէշիկպաշեան, 1828-1868, բանաստեղծութիւններ եւ թարգմանութիւններ:

Միքայէլ Նալբանդեան, 1828-1866, բանաստեղծութիւններ:

Գամառ-Բաթիպա, Ռափայէլ Պատկանեան, 1830-1892, բանաստեղծութիւններ, Փառասէր, Տիկին եւ Նամիշտ:

Թովմաս Թերգեան, 1835-1904, *բանաստեղծութիւններ, թատերերգութիւններ* :

Ռաֆֆի, Յակոբ Մելիք Յակոբեան, 1835-1888, Կայծեր, Սամուէլ, Դաւիթ Պէկ, Խենթ, Ջալալէտտին, Խաչագողի Յիշատակարանը, Ղարաբաղի Աստղագէտը *և այլն* :

Գարեգին Նպս. Սրուանտեանց, 1840-1892, Համով-Հոտով, Մանանա, Թորոս Աղբար :

Սրբուհի Տիւսաք, 1842-1901, Մայտա, Արաֆսիա, Սիրանոյշ :

Յակոբ Պարոնեան, 1842-1891, Ազգային Ջոջեր, Մեծապատիւ Մուրացկաններ, Հոսեոսի Զեռատեւորը, Պտոյտ մը Պոլսոյ Թաղերուն Մէջ :

Ռէքէոս Յ. Պէրպէրեան, 1846-1907, Մարդիկ եւ Իրք, Դաստիարակի Մը Խօսքերը, Խռիփ եւ Յուշք :

Արփիար Արփիարեան, 1856-1907, Կարմիր Ժամուց, Կեանքի Պատկերներ, Դատապարտեալը :

Պետրոս Դուրեան, 1851-1871, *բանաստեղծութիւններ եւ թատերգութիւններ* :

Շիրվանգադէ, *Աղեքսանդր Մովսէսեան*, 1857-1935, Արտիստը, Արսէն Դիմաքսեան, Գործակատարի Յիշատակարանը, Քառու, Նամուս, Պատուոյ Համար, Զար Ոգի, Եւգինէ, Արմենուհի :

Թլկատինցի, *Յովհաննէս Յարութիւնեան*, 1860-1915, Էնդի Դէմէնը, Պատմութեան Ժամանակներ :

Եղիշէ Արքեպս. Դուրեան, 1860-1931, Հովուական Սրինգ, *պատմական, մատենագրական ուսումնասիրութիւններ* :

Գրիգոր Զօհրապ, 1860-1915, Կեանքը Ինչպէս Որ է, Ճիտին Պարտքը, Փոստալը :

Ղազարոս Աղայեան, 1861-1911, Արեգնագան, Անահիտ, Տորք եւ Անգեղ, *մանկական ոտանավորներ* :

Զապէլ Ասատուր, *Սիւրիլ*, 1863-1934, Աղջկան մը Սիրտը, Յովքեր, Կնոջ Հոգիներ :

Լէօ, Առաքել Բաբայանեան, 1863-1934, Մելիքի Աղջիկը, Պանդուխտը, Գրիգոր Արծրունի, Ստեփաննոս Նազարեան,

Յովսէփ Կաթուղիկոս Արղուրեանց, Պատմութիւն Ռուսահայ Դրականութեան, Սուրբ Մեսրոպ, Հայոց Պատմութիւն, Հայոց Հարցի Վաւերագրերը :

Վրքանէս Փափագեան, 1866-1921, Սանթօ, Կոյրեր, Պատկերներ Թրքահայոց Կեանքէն, Լուրնալուս :

Ծերենց, Երկունք :

Աւետիք Իսահակեան, Երգեր եւ Վերքեր, Աբուլալա Մահարի :

Յովհաննէս Թումանեան, 1869-1923, *բանաստեղծութիւններ*, Աւանդավէպեր, Անուշ, Դէպի Անհունը :

Երուանդ Օտեան, 1870-1931, Առաքելութիւն մը Դ ծաւլովար, Նոր Ազգային Ջոջեր, Թաղականին Կնիկը :

Հայր Արսէն Ղազիկեան, 1870-1932, Իլիական, Ողիսական, Էնէական, Մշակականք, Աստուածային Կատակերգութիւն, Դրախտ Կորուսեալ, Վիքթորիա Աղանուրի բանաստեղծութիւնները, Թարգմանութիւններ, Միսիքար :

Ռուբէն Զարդարեան, 1874-1915, Յայգալոյս :

Ատով Նարեանեան, 1878-1915, Դիւցազնօրէն, Հայրողիներ, Կարմիր Լուրեր Բարեկամէս, Ս. Մեսրոպ :

Միսաք Մեծարեանց, 1880-1908, Ծիածան, Հուր Աստղեր, Նոր Տաղեր :

Աւետիս Ահարոնեան, Ազատութեան Ճանապարհին, Շվէյցարական, Գիւղը, Խալիլայում, Լուրիւն :

Լեւոն Շանթ, Հին Աստուածներ, Կայսր, Ճամբուն վրա, Լեւոն Աղջիկը, Վերծին, Ինկած Բերդի Իշխանուհին :

Վահան Թէֆէեան, Հրաշալի Յարութիւն, Կէս Գիշերէն Մինչեւ Արշալոյս, Մէր, Հոգեր :

Զապէլ Նայեան, Շնորհալ Մարդիկ, Կեղծ Հանճարներ, Աշուղը, Աւերակներուն Մէջ :

Արշակ Զոպանեան, Նահապետ Քուչակ, Յովնաթան, Ֆրիկ, Միջնադարեան Սիրոյ Երգիչներ, Բանաստեղծութիւններ :

Յովհաննէս Ասպետ, Օննիկ Զիֆթէ Սարրաֆ, Միամտի մը Արկածները :

ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏՆԵՐ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾԸ

Մակար Եկմալեան, 1855–1905, Քառաձայն Պատարագը :

Կոմիտաս Վարդապետ, 1869–1935, Հայ Ժողովրդական երգերու եւ Պատարագի քառաձայն երաժշտադրութիւններ, զգալուն երգիչ :

Յ. Սպենդիարեան, 1872–1923, Ալմաստ Օփերա :

Սպիրիդոն Մելիքեան, 1880–1934, շարունակած է Կոմիտասի գործը, ունի ինքնուրոյն երաժշտադրութիւններ :

Ռոմանոս Մելիքեան, 1883–1935, ինքնուրոյն երաժշտադրութիւններ, ինչպէս, Վայրի Ծաղիկ եւ Վարդ :

Ա. Տիգրանեան, Անուշ օփերա :

Ա. Տէր Ղեւոնդեան, Սեդա եւ Աստղածոր օփերաներ :

Յարո Ստեփանեան, Քաջ Նագար օփերա :

Գրիգոր Սիւնի, աղջային ժողովրդական երաժշտադրութիւններ, խմբավար :

Յ. Մեհրապ, աղջային ժողովրդական երաժշտադրութիւններ եւ խմբավար :

ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՋՆԵՐ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾԵՐԸ

Յովհաննէս Այվազովսկի, 1820–1901, բազմաթիւ ծովանկարներ, Քառսը եւ Աշխարհի Ստեղծագործութիւնը :

Երուանդ Ոսկան, 1850–1910, նկարիչ, արձանագործ եւ ճարտարապետ, տնօրէն Պօլսոյ Գեղարուեստից Վարժարանի 25 տարիէ աւելի :

Վարդգէս Սուրենեան, 1861–1919, կաթողիկոսներու նշանակարներ :

Գեորգ Բաշինջաղեան, 1862–1926, Սեւան եւ Արարատեան Դաշտը :

Պետրոս Սրապեան, Շաշեան, Յակոբ Սումուհեան, Մելֆոն Տիրացուեան, Աբրահամ Սագաեան, Ումետ, Էղած Էն Պօլսոյ լաւագոյն նկարիչները եւրոպական իմաստով 19-րդ Դարու ընթացքին :

Արշակ ՖէքՎանեան, Մասիս, Աւետարան Կարդացող Քահանայ, Անիի աւերակները եւ շատ մը ուրիշ նկարներ :

Փանոս Թէրլեմէզեան, Մասիս, Վարագ, Կոմիտաս Վարդապետ :

Եղիշէ Թադէոսեան, բնական տեսարաններ :

Սարգիս Խաչատուրեան, աղագերական տիպարներ, նկարներ եւ տեսարաններ :

Վարդան Մախոյեան, ծովանկարներ :

Յովսէփ Փուշման, Զինական, Թիպէթեան եւ արեւելեան բնազանցական ըմբռնումներ ցոլացնող նկարներ :

Ալանալեան, գաշտային Ռուսաստանի տեսարաններ :

Յակոբ Կակոյեան :

Մ. Սարեան, Նորֆի Կամուրջի Կառուցումներ, Կոլսոգնիկները, Կարմիր Բանակի Երթը :

Ս. Առաքեան, Բամբակահաւաքը, Հարուածային Եղիսաբեր :

Գ. Գիւրջեան, Անապատումներ :

Միհրան Սէնայեան, բնական տեսարաններ, զիմանկարներ :

Էսկար Շահէն, Լեւոյն, Լեւոյն :

ՀԱՅ ԱԿԱՆԱԻՈՐ ՀԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐ

Դանիէլ, 7-րդ դար, Թէոփոլիք Թագաւորի դամբանը Ռափէնայի մէջ (Իտալիա) :

Տրդատ, 12-րդ դար, Անիի Մայր Եկեղեցին եւ ուրիշ շէնքեր :

Մանուէլ, 10-րդ դար, Աղթամարի Ս. Խաչ Եկեղեցին շէնքած է :

Դարագաշ Եղբարք, 11-րդ դար, Գահիրէի պարիսպները :

Ճանիկ, 12-րդ դար, Անիի բուրգերը :

Պալեան Գեորգիաստան, (Նիկողոս, Գրիգոր, Սարգիս), 19-րդ դար, Պօլսոյ կայսերական պալատները :

Թորոս Թորամանեան, 1864–1934, Հայ ճարտարապետութեան սլաւութեան վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններ :

Փրոֆ. Թամանեան, Երեւան քաղաքի յատկազօր ծրարագրած է :

Արշակ Գեորգիան, հայ ճարտարապետութեան գլուխ գործողները, հայ դամբարաններու եւ բերդերու ճարտարապետութիւնը :

Խորհրդային Հայաստանի մէջ հսկայ աշխատանքի են լրծուած վերաշինութեան գործին մէջ հմուտ ճարտարապետներ Բունեաթեան, Ահարոնեան, Մարգարեան, Քոչար, Մազմանեան եւ այլն :

ԱՐԴԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ Է 2,796

Անգլիախօս	224,000,000	Սպանախօս	80,000,000
Չինախօս	475,000,000	Գերմանախօս	78,000,000
Հնդկախօս	216,000,000	Ֆրանսախօս	62,000,000
Ռուսախօս	160,000,000	Իտալախօս	41,000,000
Ճարոնախօս	90,000,000		

	Բառ		Բառ
Անգլերէնը ունի	455,000	Ռուսերէնը ունի	140,000
Գերմաներէնը ունի	30,000	Սպաներէնը ունի	120,000
Ֆրանսերէնը ունի	210,000	Իտալերէնը ունի	140,000

* * *

ՌԷԹԷՈՍ Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ ԻՄԱՍՏՈՒՆ ՏԱՂԵՐԷՆ

Քան գերէկ մեծ եւս այսօր,
Քան գայսօր վաղիւ հօր
Նորին հինը չբաւեր :
Յառաջ դէմ քան գնախնին
Հարկ է զի որդիք լինին :
Միշտ յառաջ եղբարք, միշտ վեր :

— Նոր գաղափարները միշտ կասկածով կ'ընդունուին . յաճախ առանց պատճառի ընդգլխութիւն յառաջ կը բերեն, որովհետեւ անոնք սովորական չեն եղած :

ՃԱՆ ԼՈՔ

ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

1492-ին Գոլոմպոս կը գտնէ Ամերիկա :

16-րդ դարուն, սպանացի գաղթաբնակները կը տիրապետեն Ամերիկայի :

17-րդ դարուն Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ գաղթականները եւս եկան Ամերիկա :

18-րդ դարուն Ֆրանսացի գաղթաբնակները Միացեալ Նահանգներէն հեռանալով, կեդրոնացան Քանադայի մէջ :

1619-ին Ամերիկայի մէջ քսան ափրիկեան խափշիկ գերիներ մուտք գործեցին Վերձինիա նահանգը, տանիմարքական նաւով :

1626-ին, Անգլիացիներ Մէյֆլաուր նաւով Ամերիկա գաղթեցին կրօնական, քաղաքական եւ տնտեսական հալածանքի հետեւանքով :

1770-ին Պոսթոնի ջարդը տեղի ունեցաւ :

1763-էն 1789 Ամերիկեան Յեղափոխութիւնը տեղի ունեցան, ուրկէ յառաջ եկաւ Միացեալ Նահանգները :

1773-ին Պոսթոնի թի Փարթին, այսինքն ամբողջ անգլիական նաւու մը թէյի կապոցները ծովը թափուեցան իբր ըմբոստութեան նշան :

1776-ին Ֆիլատէլֆիայի մէջ Միացեալ Նահանգաց Անկախութիւնը յայտարարուեցաւ :

1789-ին Միացեալ Նահանգաց Սահմանադրութիւնը կը հռչակուի եւ ճորճ Ուաշինկթըն առաջին նախագահ կ'ընտրուի :

1861-ին Քաղաքացիական Պատերազմը կ'սկսի :

1863-ին Նախագահ Լինքոլն գերիներուն ազատագրութիւն կուտա :

1902-ին Թէոօր Ռուզվելթի օրով Փանամայի ջրանցքի բաժնեթուղթերը կը գնուին Միացեալ Նահանգաց կողմէ :

Ամերիկեացի Բնիկները՝ կը կարծուին Հիւսիսային Ասիա-
յէն գաղթած ըլլալ, 10,000 տարի առաջ, Հիւսիսային Խաղա-
ղականի Ալէաթեան Կղզիներու ճամբով: Անոնք առաջին ան-
գամ Եւրոպացիներու կողմէ կարծուած եւ կոչուած են Հըն-
գիկ, որոնցմէ Մայաները՝ Իւքաթան Թերակղզիին մէջ, Ինքա-
ները՝ Բերուի մէջ, իսկ Ասթէքները՝ Մեքսիքոյի մէջ բարձր
քաղաքակրթութիւն մը ունեցած են: Սպանացի առաջին գաղ-
թականները այս Ասթէք Հնդիկներուն հետ խառնուելով, տի-
րապետող գաղթականութիւն մը կազմեցին 16-րդ դարուն:

Միացեալ Նահանգաց Անկախութիւնը. — 17-րդ դարը մըր-
ցակցութեան դար մը եղաւ Սպանիոյ, Ֆրանսայի, եւ Անգլիոյ
միջեւ: Անգլիացիք 18-րդ դարուն Ֆրանսայի՝ իսկ 19-րդ դա-
րուն՝ Սպանիոյ աղբեցութիւնը անչքացուցին: Յետագային
Միացեալ Նահանգաց սահմաններուն մէջ Անգլիոյ սեղմում-
ները եւ տուրքերը, գաղթաբնակներուն մէջ յարուցեց զժգոհու-
թիւն մը, որ Յուլիս 4, 1776-ին տեղի տուաւ անկախութեան
հռչակումին, հակառակ Անգլիոյ բարի կամեցողութեան եւ
գաղթաբնակներու մեծագոյն մասի փափաքին: Այս անկախու-
թիւնը պաշտպանուեցաւ Ճորճ Ուաշինկթընի ընդհանուր հը-
րամանատարութեամբ, որուն եօթն տարուան շարունակական
կռիւները եւ Պենճմին Ֆրանքլինի յաջող զիւանազնութե-
ամբ ձեռք բերուած Ֆրանսայի, Հոլանտայի եւ ուրիշ չէ-
զոք երկիրներու օգնութիւնները կ'սպառնային Անգլիոյ բարձր
զիւրքին, այնպէս որ Լորտ Քորնուալիսի պարտութենէն վերջ,
1783-ին Անգլիա ճանչցաւ անկախութիւնը իր նախկին գաղթա-
վայրին:

Քաղաքացիական Պատերազմ. — 1846-ին Մեքսիկոյէն նոր
գրաւուած նահանգները առիթ տուին հարցի մը, թէ այս նա-
հանգները գերինե՞րո՞վ միասին թէ առանց գերիներու պէտք
էր ընդունիլ: Այս հարցին վրայ էր որ հիւսիսայինները, գերի-
ներու ազատագրութեան փափաքողներ, կը ձգտէին բաժնուիլ
հարաւային նահանգներէն, որոնք կը հակառակէին ազատա-
գրութեան: Այս հարցին չուրջ 1850-ին Հէնրի Քլէյի եւ Դա-
նիէլ Ուէպլըթըրի ջանքերով թէեւ համաձայնութիւն մը գո-

յացաւ, բայց միշտ ալ անլուծելի մնաց եւ պատճառ եղաւ Հուլի
կուսակցութեան պառակտումին եւ Րիփըպլիքըն Կուսակցու-
թեան կազմութեան 1854-ին:

Արբանձամ Լինքըն այս քառսին մէջ կարգ մը վիճարանա-
կան, ատենախօսութիւններով կորովի անհատականութիւն մը
ցոյց տուաւ եւ 1860-ին նախագահ ընտրուեցաւ Միացեալ Նա-
հանգաց միութեան սպանացող պայմաններու մէջ:

Արդարեւ փետրուար 1861-ին հարաւի կարգ մը նահանգ-
ները բաժնուեցան եւ կազմեցին առանձին հանրապետութիւն
եւ Ճէֆըրսոն Տէյլիօր նախագահ ընտրեցին: Ապրիլ 12,
1861-ին անխոհեմ թնդանօթաձգութեան մը հետեւանքով ձեռ-
տուած այս պայմանները քաղաքային պատերազմի վերածե-
ցին, որ տեւեց մինչեւ 9 Ապրիլ 1865, երբ հարաւայինները
սպառած եւ բարոյալքուած տեղի տուին: 5 օր վերջ Լինքըն
սպանուեցաւ: Քաղաքային այս պատերազմէն վերջ 4,000,000
զերիներ ազատագրուեցան:

Մարդուն ծանրութիւնը աւելցնող ուտելիքներ. — Կարագ, ճարպ, ձէթ, իւղոտ պանիր, սեր, հաւկիթ, արմաւ, ընկուզե-
ղէն (նըք), թուղ, մեղր, չաքարեղէն, չամիչ, կաթ, պղպղա-
ղակ, խմորեղէն:

Մարդու ճարպը պակսեցնող ուտելիքներ. — Փուլ ունե-
ցող ձուկերը, հում ոստրէ, բոլոր բանջարեղէնները բացի փա-
թաթեմէ, սիսեմէ, լուրիայէ եւ եգիպտացորենէ. ճարպ չունե-
ցող միսերը, առանց իւղի, եփած հաւկիթ, բոլոր պը-
տուղները բացի պանանեմէն. սերը առնուած մածուն կամ կաթ,
առանց չաքարի եւ սերի թէյ կամ քոֆի:

— Վերջերս մեռած Տաքթըր Ա. Մաք Տանըլտ մարդաբանը
անուանի էր Միացեալ Նահանգաց ծերակուտականներու եւ
երեսփոխաններու ուղեղը կշռելով: Ան 1933-ին յայտարարեց,
որ երեսփոխաններու ուղեղի միջինը 50 աունս էր, իսկ ծերա-
կուտականներունը՝ 52 աունս: Այր մարդոց ուղեղը 50, իսկ
կնոջ՝ 44 աունս կը կշռէ սովորաբար:

ԵՐԿԱՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐ

Ա.— Բացօդեայ արեւի լոյսին եմք-արկուէ' :

Բ.— Մաքուր օդ շնչէ' . առտու եւ իրիկուն թոքերդ մարդէ , բաց պատուհանին առջեւ , աստիճանաբար թոքերուդ բովանդակ տարողութեամբ ներշնչել եւ արտաշնչել 10-12 անգամ , ամեն պատեհ առթիւ :

Գ.— Բացօդեայ մարգամբ ըրէ' :

— Կանոնաւոր առաւօտեան մարդանք :

— Գործիդ դացած ատեն կամ վերադարձիդ քալէ որչափ որ կրնաս :

— Լեռը պտտիլ :

Դ.— Առատ գտած մաքուր ջուր խմէ :

Մարմնոյդ աւելորդ եւ վնասակար տարրերը քրտինքի , մէզի եւ աղիքի միջոցաւ արտաքսելու համար :

Ե.— Բաւարար եւ նպատակայարմար սնունդ առ :

— Մնունդներ , որոնք մարմնոյն հիւսւածքը կը նորոգեն , ինչպէս միս , ձուկ , հաւկիթ , նշեղէն , ընդեղէն , կաթ , պանիր :

— Մնունդներ , որոնք ոյժ եւ տաքութիւն կուտան , ինչպէս չաքար , անուշեղէն , իւղ , կարագ , սեր , հաց եւ արմտիք (սիրիւլ) :

— Մնունդներ , որոնք համեայիւն տարրեր կը պարունակեն եւ մարմնոյն մեքենականութիւնը կը կանոնաւորեն եւ պընդութիւնը կ'արգիլեն . ինչպէս բանջարեղէն , պտուղներ , կաթ եւ այլն :

— Մնունդներ , որոնք կեանսանիւթ (վիթամին) կը հայթաղթեն եւ սննդառութեան իւրացումը կ'ապահովեն , ինչպէս պըտուղ , բանջարեղէն , կաթ եւ այլն :

Հիւսւած նորոգող սնունդները տղոց համար շատ կարեւոր են , իսկ նուազ չափահասներու համար :

Երբ պահանջն աւելի հիւսւածք նորոգող սնունդ առնուի , կը վնասուին յաճախ մարմնոյն այն գործարանները , որոնք աւելորդ եւ վնասակար տարրերը արտաքսելու պաշտօնը ունին . ինչպէս երկամունքը , մորթը :

Մարմնական ծանր աշխատութեան համար առաւտ ոյժ տուող սնունդ պէտք է ստանալ . իսկ դրասնեակի նստուկ կամ մտաւոր աշխատութեանց համար նուազ : Ոյժ տուող սնունդը երբ մարմնոյն մէջ չգործածուի ճարպի կը վերածուի :

— Առատ պտուղ եւ թարմ բանջարեղէն կե'ր ամեն օր , նաեւ հում հալար (լէքըս) եւ կարոս (սէլըրի) :

Չափահասները օրը երկու դաւաթ իսկ փոքրիկները 3-4 դաւաթ կաթ պէտք է խմեն :

— Որկրամու պէտք չէ ըլլալ :

— Ուտելիքէ մը երբ վնասուիւ բժշկիկ դիմէ թերի սնունդառութեանը հետեւանքը կանխարգիլելու համար :

— Աճապարանքով մի ուտեր :

— Հանդատաւէտ կերպով ճաշէ , հաճելի խօսակցութեամբ ընդմիջելով . ծիծաղը մարսողութիւնը կը դիւրացնէ իսկ կիրքը կը դժուարացնէ զայն :

Զ.— Մաքրութիւն .— Առօրեայ լողանք մարձումով լրացած : Պարզ կամ ցնցուղով պաղ լողանք կայտառներուն միայն յանձնարարելի են . այս կերպը մորթը կը մարդէ օդի փոփոխութեան դէմ :

Շարաթը դոնէ երկու անգամ օճառով լողանք առնել եւ մորթին ծակտիքները գործօն պահելու համար բանալ զանոնք խողանակելով :

Կ.— Աշխատութիւն եւ Զբօսամբ .— Առօրջ մշակու համար այնքան պէտք է զբաղած ըլլաս , ըո ինքզինքիդ վրայ մտածելու ժամանակ չունենաս :

Մեղ համար լաւ է զգալ թէ բանի մը օգտակար ենք :

Եթէ հնար է ընտրէ այն գործը որ կը սիրես , գործ մը , որուն հետ կրնաս զարգանալ , գործ մը , որ դեղ հետաքրքիր կը պահէ :

Գործ մը աւարտած ատեն երբ յոգնած կ'զգաս , թերի բան մը պէտք է փնտռես մէջդ . թերեւս աչքիդ յոգնութենէն է կամ աշխատելու դիրքդ սխալ է , կամ շատ տաք տեղ մըն է որ կ'աշխատիս . թերեւս բաւարար սնունդ չես ստանար : Պայմաններդ փոխելով յոգնածութիւնդ ալ կ'անհետի :

Հաւ դործը եւ գումարձալի խաղերը համընթաց պէտք է ըլ-
լան. երբ խաղը կտաի, ծերութիւնը կ'սկսի: Քեզ համար հա-
ճելի զբաղում մը ունեցիր (հապի). խաղ մը ընտրէ խաղալու
համար որքան ալ պարզ ըլլայ ան, միշտ օգտակար է մասնակ-
ցիլ պլոտիններու խաղերուն, մարմնայն գործունէութիւնը զար-
գացնելու համար:

Տարուան մէջ արձակուրդ մը ունեցիր. երբ զբաղումդ նըս-
տակեաց է՝ արձակուրդիդ միջոցին բացօդեայ մարմնական
ծանր մարզանքներ նախընտրէ, լողալ, մագլցիլ, հողադործու-
թիւն եւ այլն:

Ը.— Ութ ժամ քնացիր պատուհանը բաց սենեակի մէջ:

— Քնանալէ առաջ թեթեւ ընթրէ:

— Քնացիր հանգստաւէտ անկողնի մը մէջ որ չի կքիլ տոս-
րակի մը պէս:

— Քնանալէ առաջ կարդա կամ խօսէ այն տեսակ նիւթե-
րու շուրջ, որ միտքդ օրուան հոգեբէն հեռացնեն:

Թ.— Հանգստաւէտ հագուստ միայն գործածէ:

Նեղ գլխարկ, նեղ օձիք, նեղ գօտի կամ բարձր կրուն-
կով եւ կամ ոտքերը ցաւցնող անյարմար կօշիկ մի հագնիր:
Ֆուրտ ատեն տաքուկ եւ թանձր վերարկու, անձրեւի կամ փո-
թորկոտ օրերը ձգախէժէ կրկնակօշիկ, իսկ ձմեռը բրդէ գուլ-
պա հագնելը շատ օգտակար է:

Ժ.— Կանգնած կամ նստած պահուդ կուրծքդ եւ մարմինդ
չիտակ պահէ, ուսերդ հաւասար, ստամոքսդ ներս:

— Մարդկային մարմնոյ բաղադրութիւնը.— թթուածին
65%, ածխածին 18%, ջրածին 10%, Բորակածին 3%, կրա-
ծին 2%, լուսածին 1%, կալիում, ծծումբ, նատրոն, քլօրին,
մականչղիա, երկաթ, իօտ, Փլիւօրին, սիլիքոն:

* * *

— Միջակ միտքերը միշտ կը դատապարտեն ամեն ինչ որ
իրենց հասկացողութենէն վեր է:

— Խօսէ՛ եթէ լուրթենէն աւելի բան մը ունիս ըսելիք:

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱԶԻԱՆԶԱՅԻ

Կ Ա Թ Ը

Կաթը ոյժ տուող լաւ սնունդ մ'է, միեւնոյն ատեն աժան:
Ան մկաններուն ալ սնունդ կը հայթայթէ իր փրօթէյնով (պան-
րատ — պանիրին, իւղին եւ հանքային մասէն զատ մնացածը)
եւ շատ կարեւոր է տղոց համար: Օրական քորթ մը կաթը չա-
փահաս մարդուն օրական փրօթէյնը կը հայթայթէ:

Կաթը աղւաններու եւ ոսկորներու հանքային նիւթերը կը
հայթայթէ. տղոց համար այս տեսակէտով շատ օգտակար է:
Մէկ գաւաթ կաթը հաւասար է $3\frac{1}{2}$ գաւաթ ստեպլինի, կամ 7
հաւկիթի, կամ 42 շերտ հացի տուած հանքային նիւթին: Կաթը
սերի ձեւով կը հայթայթէ նաեւ իւղ, որ կաթնաշաքարի հետ
միասին մեր մարմնական տաքութիւնը եւ ուժը կուտայ: Ան ա-
մենազերամարս սնունդն է, նաեւ ամենապարտաւոր սնունդը
կրնայ համարուել, եթէ բաւական երկաթ եւ վիթամին Տ. պա-
րունակէր: Այսպէս պլոտիկները եթէ միայն կաթով սնանին՝
անարիւնութիւն կ'ունենան. ասոր համար է որ օրական քորթ
մը կաթին հետ տղաքը պէտք է ստանան նաեւ միս, հաւկիթ,
լեարդ, մարմնոյն երկաթը հայթայթելու համար. իսկ նարինջ,
ձկան իւղ եւ կանաչեղէն վիթամին ստանալու համար:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՒՏԵՐ

1320-ին Գերմ. վանական Պէոթօլտ Շըվարձ հնարեց Ա.ին
հրազէնը:

1830-ին Թիմօնիէ, Փր. հնարեց կարի մեքենան:

1831-ին Սօսիա, Փր., հնարեց լուցկին:

1839-ին Տակէո հնարեց լուսանկարչութիւնը:

1846-ին Պէսլմըս անդ. հնարեց պողպատը:

1856-ին Բըրքին անդ. հնարեց անիլին ներկը:

1860-ին Բաշինօթթի, իտալ., հնարեց սօսյոմին:

1867-ին Նօպէլ Նորվ. հնարեց ուժանակը:

1879-ին Գաուլ Պէնձ, գերմ., հնարեց առաջին ինքնաշարժը:

1895-ին Բոիս, անգլ., հնարեց անթեւ հեռագիրը:

1896-ին Մառքօնի, իտալ., անթեւ հեռագիրը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԾ ԳԻՒՏԵՐԷՆ ՈՄԱՆՔ

- 1752-ին Ֆրանքլին հնարեց շանթարդելը :
 1776-ին Պուչնըլ հնարեց ընդծովեան :
 1793-ին Ֆուլթըն հնարեց չոգենաւը :
 1832-ին Մոուս հնարեց մագնիսական հեռագիրը :
 1851-ին Վէյլ հնարեց չոգեքարչ մեքենան :
 1852-ին Օթիս հնարեց վերելակը :
 1861-ին Կոլթինկ հնարեց մեքենական հրացանը :
 1861-ին Սէլլըր հնարեց շարժապատկերը :
 1868-ին Ծօլլ և Կլայտըն հնարեց գրամեքենան :
 1875-ին Պէլ հնարեց հեռախօսը :
 1877-ին Էտիսըն հնարեց կոսմաֆօնը :
 1878-ին Էտիսըն հնարեց ելեկտրական լէմբը :
 1884-ին Վան Տէրըլ և Աբրէյլ հնարեցին հանրակառքը :
 1893-ին Էտիսըն հնարեց շարժապատկերը :
 1892-ին Տիւտի հնարեց կէլըլին ինքնաշարժը :
 1902-ին Սթրայլֆիլտ հնարեց ուէտիօ-ուղարկողը :
 1912-ին Բուլսըն և Թէսընտըր հնարեց անթել հեռաձայնը :
 1903-ին Օուլիլ և Վիլյուր Բայթ հնարեց օդանաւը :
 1926-ին Պէոտ հնարեց թէլէվիզիոնը :

— Մեծ մարդը այն է, որ խորհելու իր անկախութիւնը կը պահէ, առանց ազդուելու հասարակաց կարծիքէն :

— Գրաւելը դժուար է, պահելը սակայն աւելի դժուար :

— Անձնական կարծիք չունենալը կը նմանի հայելիի մը, ուր կը ցոլայ ամեն մարդու կարծիքը :

— Պէտք է ուրիշներուն թերութիւնները դիտել, ոչ թէ զանոնք քննադատելու՝ այլ մեր անձն անոնցմէ վերծ պահելու համար :

ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԻՒՍԱՐ

* * *

— Մարդ կը նախընտրէ հաւատալ այն բանին, որուն իրա-
 կանացումին կը փախաքի :

ՊԱՔՈՆ

Ս. Փ. ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիմնուած է մեծանուն բարերար Պէդէան Յարութիւն Ա.-
 միրայի (Գաղաղ Արթին) կողմէ 1832-ին, և 1834 թուին աւար-
 տած է շինութիւնը : Հիւանդանոցի նախկին շէնքը վերաշին-
 ուած է բարեյիշատակ Միքայէլ Յակոբեանի հոգաբարձութեան
 օրով : Անկէ վերջն ալ աւելցած են Կիւլպէնկեան, Ունճեան և
 Յակոբեան անունով նոր յարկաբաժիններ հանրածանօթ բա-
 րերարներու նուիրատուութեամբ և արդիական գիտական բո-
 լոր առաւելութիւններով, մասնաւորապէս բարեյիշատակ Տիար
 Պատրիկ Կիւլպէնկեանի հոգաբարձութեան օրով :

Ազգ. Հիւանդանոցը միշտ ալ սրտի մօտիկ հաստատութիւն
 մը եղած է ջերմ գուրգուրանքի և հոգածութեան առարկա
 դառնալով Կիւլպէնկեաններու, Ունճեաններու, Գարակէօղեան-
 ներու, Յակոբեաններու, Սորասանճեաններու, Քէլէկեաննե-
 րու և այլոց նման բարերար ազգայիններու և ժողովրդական
 առատաձեռն օժանդակութեամբ ցարդ կանգուն կը մնայ սիր-
 փելու համար մեր բազմազան ազգայինները :

Տնտեսական տաքնապի պատճառով հասոյթները և նպաս-
 տը նուազած և կարօտեալներու թիւը շատցած ըլլալով, Պօլ-
 սոյ մեր ազգայինները գերմարդկային ճիգեր կ'ընեն հիւան-
 դանոցի պիւտճէն չափով մը հաւասարակշռելու համար :

Առողջապահութեան գործաւարութեան նոր օրէնքի համե-
 մատ, հոգաբարձութիւնը հարկադրուեցաւ 7,000 ոսկիի մօտ
 բացառիկ ծախսեր ընել հիւանդանոցի զանազան բաժիններու
 նորոգութեանց համար : Իսկ 10,000 ոսկի եւս պէտք է աւել-
 ցընել իր պիւտճէին վրայ, որպէսզի 150 հիւանդ կարենայ պա-
 հել իբր Ա. կարգի հիւանդանոց : Հոգաբարձութիւնը ամեն
 կարգի խնայողութիւններ ընելով հանդերձ, նախատեսուած
 ծախսը կը հասնի 85,500 ոսկիի (§70,000), որուն 12,000-ի բա-
 ցը արտասահմանի նպաստներով միայն կարելի պիտի ըլլայ
 լրացնել : Այս անհրաժեշտ պէտքին առջև ամեն գթասիրտ Հա-
 յու պարտքն է նիւթապէս թէ բարոյապէս նպաստել այս նպա-
 տակին :

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ 1933-34-Ի ՏԵՂԵԿԱԳՐԷՆ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ

...Ամեն պատահականութեանց առջեւ աւելի զգուշաւոր դռնուեցու համար, չգոհացաւ հիմ բռնելով անցեալ տարուան իրականացած հասոյթները եւ 10,000 ոսկի հասոյթի պակաս նախատեսութեամբ պատրաստեց նոր պիւտճէն եւ ըստ այնմ կատարեց հետեւեալ խնայողութիւնները:

Ա.— Աւելորդ նկատուած պաշտօնները ջնջեց:

Բ.— Պաշտօնէութեան ամսականներու վրայէն զեղչեր կատարեց:

Գ.— Կարգ մը պաշտօնեաներու տարեկան նուէր տալու դրութիւնը ջնջեց:

Դ.— Դիտուած ըլլալով որ կարգ մը հիւանդներու համար տարին աւելի քան 1,000 ոսկի սառի դրամ կը տրուի, դիմում կատարելով քաղաքապետութեան մօտ, յաջողեցաւ տարեկան սպառած սառին մեծ մասը ձրիաբար ազատել:

Ե.— Շատ մօտէն հսկելով ուտեստեղէններու եւ դեղերու գնման գործին, կարելի խնայողութիւնները բրաւ եւ կը յուսայ ընել միշտ լաւագոյն տեսակ եւ նպաստաւոր գներով առնելու պայմանով:

Ահա այս կարգի խնայողութիւններով պատրաստուած մեր նոր պիւտճէն, որ 82,000 ոսկի կը հասնի կը յուսայինք իրականացնել հաւասարակշռուած կերպով, բայց ցաւ 'ի սիրտ կը տեսնենք թէ մէկ կողմէ տիրող տնտեսական տալանալը, միւս կողմէ հիւանդանոցի շուրջ յարուցուած վէճերը, ինչպէս նաեւ ժողովրդեան մէկ հատուածին ցաւալի անտարբերութիւնը պատճառ կ'ըլլան հասոյթներու զգալի կերպով նուազելուն:

... Հոգաբարձութիւնս իր օժանդակներուն անդամակցող տիկիներուն եւ օրիորդներուն զոհաբերող ոգւոյն վստահ որոշեց հիւանդանոցի կարգ մը բաժինները, ինչպէս խոհանոցը, հանդերձատունը, լուացարանը, մառանը եւայլն մասերը կնոջական աչքի մը տեսական հսկողութեան տակ պահել: Ասոր համար իրենց հետ համախորհուրդ պաշտօն տուաւ ա-

նոնց, որպէս զի պարբերաբար հիւանդանոց այցելեն եւ իրենց օգտակար թելադրութիւնները հաղորդեն հոգաբարձութեան:

...Ռէժիսիւնեան պակաս գործիքներէն ամենէն կարեւորը մօտ առնէն պիտի հայթայթէ ներսէս պէյ Կիւլպէնկեան:*

... Էթիւմը նորոգած, Փօրմօլի գործիք մը գնած, ներսէսեան յարկարաժինը, լուացարանը նորոգած եւ այլն, այս կարգի բարեկարգութիւններ կ'իրարկուած են:

1934-35-Ի ՏԵՂԵԿԱԳՐԷՆ

...Մաքրանոց.— Հաստատութիւնը մինչեւ ցարգ նոր եկող հիւանդներու նախնական քննութեան եւ մաքրութեան համար անհրաժեշտ եղող ուրոյն մաքրանոց մը չէր ունեցած. նոյն նպատակով մուտքի դրան մօտ արդիական թէյմօսիֆօնով, պանեօյով բաղնիք մը, հանուելու սենեակ, սափրիչի սենեակ, բժշկական քննութեան սենեակ. իսկ ելքի դրան գլխաւոր 140 բաժանումով իւրաքանչիւր հիւանդի անձնական հագուստներու մթերանոց մը, նաեւ ատամնաբոյժի արդիական բաժին մը չ'ինուեցաւ:

...Կոյսղիները եւ պէտքարանները նորոգուեցան երկաթ խողովակներով եւ արդիական յարակից մասերով:

...Ջլախտաւորներու բաժինները հիմնադէս բարեփոխուեցան արդիական պահանջներու համաձայն:

— Առիւծը ճանճ չի բռներ:

— Ծերուն աչքով աղջիկ առ, կէնճին աչքով ձի առ:

— Ոսկի բեռով ջորւոյն առջեւ ամեն բերդի դրունք բաց են:

— Հեղ ձիուն կիցը սաստիկ կ'ըլլայ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅ ԱՌԱՅՆԵՐ

*Արդէն գետեղուած է:

**Յունվար 10, 1936 պաշտօնագրով Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը վարչութեան կը տեղեկացնէր թէ ստացած է ընկերութեան ընդհանուր ժողովի որոշմամբ հիւանդանոցի յատկացուած \$2,000-ը, որուն համար այս բաժինը ընկերութեան անուով կոչուած է:

ՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՅ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

	Ծախս	Պատասպարեալ	Անձ Գլուխ	Ամսական Ծախս
1930	95,113 թ.՝	500	15.85	թ.՝
1931	94,000 »	510	15.35	»
1932	93,800 »	542	14.42	»
1933	81,277 »	542	12.49	»
1934	63,666 »	529	10.81	»

—o—

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԻ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

Ներքին հիւանդութիւնք (1933 Ապրիլ 1 — 1934 Մարտի Վերջը)

Հիւանդներու թիւ 755, բուժուած 303, բարւոքուած 135, փոխադրուած 55, մեռած 144 (55-ը յատկացած թոքախտաւոր, 26-ը սրտի հիւանդներ, մնացեալը՝ քաղցկեղ, մէկը թոքի, 8-ը մարտոդական զործարաններու, իսկ 54-ը հոգեւէարք վիճակի մէջ հիւժուած հիւանդներ եղած են) :

— Վիրաբուժական Հիւանդութիւնք. — Հիւանդներու թիւ 440: Մարտոդական զործարաններու ախտեր 137, կանանց ծննդական զործարաններու ախտեր 88, երիկամներու եւ ծընընդամիդական ախտեր 40, ոսկորներու եւ յօդուածներու ախտեր 47:

Աւշադեղձերու ախտեր 20, մկաններու, մորթի եւ ճարպային ախտեր 71, երակներու եւ աւշերակներու ախտեր 21, վարակումներ 12:

. Բուժուած 302, բարւոքուած 12:

Մեռած՝ 26 (քաղցկեղէ 8, ստամոքսի կեղէ 1, ծերութեան փտախտէ 3, ոսկրախտէ 4, միզային վարակումէ 6, արեան վարակումէ 2, սննդական հիւժում 2:

Աչքի հիւանդութիւնք (Ապրիլ 1, 1933 — Մարտ 31, 1934) դարմանած 594 հիւանդ, որոնց 30 անկողնոյ մէջ, իսկ 19-ը զործողութեամբ:

Քթի, ԱԿԱՆՁԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ. դարմանուած հիւանդներ 201, որոնց 50 վիրաբուժական զործողութեամբ:

ՉԼԱՍՏԱՆՈՐՆԵՐՈՒ ԲՍԺԻՆ. 1933 Մարտ 31-ին երկուսու հիւանդներու թիւը 127. Վինչեւ 1934 Ապրիլի վերջը բնութեան մէջ: Բուժուած 12, բարւոքուած 6, արձակուած 26, մեռած 14:

ՄԱՅՐԱՆՈՅ. (1933 — 1934) Ծննդաբերութիւնք 146 (4-ը երկուորեակ), ատոնց 86-ը մանչ, 68-ը աղջիկ:

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ. Դարմանուած՝ մորթային 70, վէներական 45:

ՌԵՕՆԹԵՆԵԱՆ ԱՍՏԱՃԱՆԱԶՈՒՄ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ. (1933 Նոյ. 11 — 1934 Ապրիլ 1) Քննութիւնք 256, դարմանում 8:

ԱՍՏԱՃԱՆԱԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՅ: Մէկը քննութիւն 468, խուսի եւ թոքախտի մանրէի քննութիւն 154, կղկղանքի 60, կեղծմաշկի 11, դերմի 1, արեան Wasserman 59, ժանտաւենդի 81, արեան ճահճախտի քննութիւն 4, արեան զանազան քննութիւն 36:

ԱՏԱՄՆԱՔՈՒԺԱԿԱՆ. դարմանուած ատամներ 43, քաշուած 56:

ԴԵՂԱՐԱՆ. մէկ տարուան մէջ պատրաստուած դեղագիրք 15,828:

Ըստ Առողջապահական զործավարութեան Ա. Կարգի հիւանդանոց մը պէտք է պարունակէ 150 անկողին, որուն 100-ը ներքին հիւանդներու իսկ 50-ը վիրաբուժական հիւանդներու համար:

Բժշկական մարմինը կազմուած է հետեւեալ Ա. Կարգի մասնագէտներէն. — Տըրք. Ս. Նահապետեան եւ Հ. Հայրապետեան, ներքին. Տըրք. Պ. Մանուէլեան, վիրաբուժապետ. Տըրք. Ե. Շահապալ, ակնաբոյժ. Տըրք. Ա. Միմիտեան, քիթ, ախանջ, կոկորդ, աչք. Տըրք. Գրըրքեան, մանկաբարձ. Տըրք. Գ. Շահապարեան, մորթաբան. Տըրք. Միթիարեան, X-Ray. Տըրք. Ն. Ուզունեան, ախտաբան-մանրէաբան:

ՊՈԼՍՈՒՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհ. պատերազմէն վերջ Նիւ Եորք հաստատուած եւ Ադդ. Հիւանդանոցի կարօտութիւններուն իրազեկ Պոլսեցի աղ-դայիններ, Տիկ. Ն. Վարդանեանի նախաձեռնութեամբ կազմե-ցին նախաձեռնարկ վարչութիւն մը Յունուար 24, 1927-ին, հետեւեալ անդամներով. — Պ. Յ. Միքայէլեան՝ Ատեմապետ, Պ. Յ. Նիկողոսեան՝ Բ. Ատեմապետ, Օր. Թ. Պօյաճեան՝ Ա. Ատեմապետ, Տիկ. Ն. Վարդանեան՝ Բ. Ատեմապետ, նաեւ Տիկ. Գ. Մինասեան, Տիկ. Զ. Գալէմքեարեան, Պ. Յ. Եռ-ճեան:

— Մայիս 28, 1927-ին ընդհ. ժողովի մը մէջ Պ. Յ. Նի-կողոսեանի ծրագրած միութեան կանոնադրիւրը ընդունուեցաւ. նոյն ժողովին յոտնկայս քուէով Պատուակալ Նախագահ ընտր-ուեցաւ Պ. Պ. Կիւլպէնկեան:

— Այս նորակազմ միութիւնը 1927 Նոյեմբերի ընդհանուր ժողովին մէջ նոր վարչութիւն մը ընտրեց հետեւեալ անդամ-ներով, Պ. Կ. Լօքմաճեան՝ Ատեմապետ, Օր. Թ. Պօյաճեան՝ Ատեմապետ, Պ. Յ. Միքայէլեան՝ Գանձապետ, Տիկ. Ն. Վար-դանեան, Տոքթ. Մ. Հ. Էքսէրճեան, Պ. Ա. Աբրահամեան, Պ. Տ. Սիրամարդ:

— Յաջորդ վարչութեան շրջանը եղաւ 1929 — 1930 հետեւ-եալ անդամներով. — Պ. Յ. Միքայէլեան՝ Ա. Ատեմապետ, Պ. Հ. Խօճասարեան՝ Բ. Ատեմապետ, Պ. Յ. Նիկողոսեան՝ Ա. Ատեմապետ, Պ. Ս. Շմաւոնեան՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Յ. Թօփալեան՝ Գանձապետ, Տիկ. Հ. Վարդանեան՝ Օգն. Գան-ձապետ, Տիկ. Զ. Գալէմքեարեան, Տիկ. Զ. Քէլճիք, Տոքթ. Մ. Հ. Էքսէրճեան, Պ. Մ. Էքսէրճեան:

ՊՈԼՍՈՒՅ ԱԶԳ. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Հոկտ. 17, 1930-ին դուրսբերուած ընդհ. ժողովին մէջ յար-մար դատուեցաւ «Պոլսահայ Միութիւն» անունը փոխել ներկայ անունն, որպէսզի ամեն հայ բերէ իր բաժինը բարեսիրական

մեր այս գործին, առանց ոեւէ հայրենակցական խտրութեան, նաեւ ընդունուեցաւ փոփոխուած կանոնադրիւրը:

Այս թուականին ընկերութիւնս զժրախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր Պատուակալ Նախագահը, Պ. Պ. Կիւլպէնկեան, որուն մարդատիրական այս պաշտօնը յանձնուեցաւ Պ. Յ. Կիւլ-պէնկեանի, իր բարոյական եւ նիւթական անզնահատելի հո-վանաւորութիւնը ապահովելով ընկերութեանս գործունէու-թեան:

Այս շրջանի վարչութիւնները կազմուած են հետեւեալ կեր-պով. —

1930 — 1931 — Պ. Ա. Աբրահամեան՝ Ա. Ատեմապետ, Տիկ. Ա. Թումասեան՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Մ. Հ. Էքսէրճեան՝ Ա-տեմապետ, Պ. Հ. Գալուզճեան՝ Գանձապետ, Տիկ. Հ. Վար-դան՝ Օգն. Գանձապետ, Տիկ. Մ. Ա. Գարաեան, Տիկ. Պ. Քէլ-ճիք, Տիկ. Ս. Մ. Մեկքոն, Տիկ. Յ. Թոփալեան, Պ. Ս. Շմա-ւոնեան՝ Խորհրդակալներ:

1931 — 1932 — Տիկ. Զ. Հ. Գալէմքեարեան՝ Ա. Ատեմա-պետ, Տիկ. Յովսէփ Փուշման՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Մ. Հ. Էքսէրճեան՝ Ատեմապետ, Պ. Հ. Գալուզճեան՝ Գանձապետ, Պ. Ա. Աբրահամեան՝ Օգն. Գանձապետ, Տիկ. Ա. Ֆընտրք՝ Տիկ. Մ. Ա. Գարաեան, Տիկ. Ս. Մ. Մեկքոն, Տիկ. Հ. Վար-դանեան, Պ. Կ. Լօքմաճեան, Պ. Ս. Շմաւոնեան՝ Խորհրդա-կալներ:

1932 — 1933 — Տիկ. Զ. Մ. Գալէմքեարեան՝ Ա. Ատե-մապետ, Տիկ. Կարոն Խան Քէլէկեան՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Մ. Հ. Էքսէրճեան՝ Ատեմապետ, Պ. Հ. Գալուզճեան՝ Գանձապետ, Տիկ. Ա. Ֆընտրք՝ Տիկ. Ս. Մ. Մեկքոն, Տիկ. Մ. Գարաեան, Տիկ. Հ. Վարդանեան, Պ. Կ. Ավանոյեան, Պ. Հ. Պիլէզիկ-ճեան, Պ. Կ. Լօքմաճեան, Պ. Վ. Մոյկեան՝ Խորհրդակալներ:

1933 — 1934 — Տիկ. Զ. Մ. Գալէմքեարեան՝ Ա. Ատեմա-պետ, Տիկ. Կարոն Խան Քէլէկեան՝ Բ. Ատեմապետ, Պ. Վ. Մոյ-կեան՝ Ատեմապետ, Պ. Հ. Գալուզճեան՝ Գանձապետ, Տոքթ. Վ. Ալէքեան՝ Տիկ. Ս. Մ. Մեկքոն, Օր. Շ. Մեքտինեան, Պ. Ե. Յակոբեան, Պ. Գ. Գուլթոնեան՝ Խորհրդակալներ:

1934 — 1935 — Տիկ. Մ. Հ. Էքսերճեան՝ Ա. Ատեմապետ, Տիկ. Մ. Պէրպէրեան՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Չ. Պէրպէրեան՝ Ատեմապետ, Պ. Վ. Մոզեան՝ Գանձապետ, Տոքթ. Վ. Ալէքեան՝ Տիկ. Ա. Պիւլպիւլեան, Տիկ. Չ. Գաղանճեան, Պ. Արուսի, Պ. Կ. Ավանոյեան, Պ. Հ. Գամպէր, Պ. Յ. Քիւչիւք, Պ. Օ. Թաչճեան՝ Խորհրդականներ :

1935 — 1936 — Տիկ. Մ. Հ. Էքսերճեան՝ Ա. Ատեմապետ, Տիկ. Ա. Թումասեան՝ Բ. Ատեմապետ, Տիկ. Չ. Պէրպէրեան՝ (*) Ատեմապետ, Տիկ. Չ. Գաղանճեան՝ Բ. Ատեմապետ, Պ. Վ. Մոզեան՝ Գանձապետ, Տիկ. Ա. Պիւլպիւլեան, Պ. Կ. Ավանոյեան, Պ. Տիրան Քիւրք, Պ. Յ. Քիւչիւք, Պ. Լ. Նշանեան, Պ. Ն. Նուրեան, Պ. Չ. Սուրեան՝ Խորհրդականներ :

Տեղի անձկութեան պատճառով մանրամասնօրէն չպիտի կրնանք յիշել ընկերութեան 9 տարիներու վարչութիւններու գործունէութիւնը, չնորհիւ իրենց ջանքերուն հաղարար տուարներով նպաստած են Պոլսոյ կարօտեալներուն, նոյն իսկ աննախընթաց անտեսական ներկայ տաղնապին :

(*) Վարչութիւնս Փետր. 11, 1936-ին դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր սիրելի Ատեմապետին՝ Տիկ. Չ. Պէրպէրեան, վաղաժամ հիւանդութիւն մը վերջ տուաւ իր անգնահատելի կարողութիւններուն, զրկելով մեզ իր զոհաբերող եւ օգտակար գործունէութենէն : Այս առթիւ ընկերութիւնն իր վարչական կազմով յարգանքի եւ հրաժեշտի արտայայտութիւնը բրաւ եւ կանխապէս որոշուած Մարտ 22-ի պարահանդէսին թուականը յետաձգեց Մայիս 2, 1936-ին, իբր սուգի արտայայտութիւն :

1937-ի ՏՕՆԵՐԸ

Յունվ. 1—Կաղանդ	Փետր. 12—Lincoln's Day
Յունվ. 6—Ս. Ծնունդ	Փետր. 14—Տեառնընդառաջ
Փետր. 3—Ղեւոնդեանց	Փետր. 22—Washington's Day
Փետր. 5—Վարդանանց	Մարտ 21—Ծաղկազարդ
Փետր. 7—Բուն Բարեկենդան	Մարտ 28—Ս. Զատիկ

Ապրիլ 24—Հայ Նահատակաց

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

1935 եւ 1936-ի վարչութիւններուն

Այս շրջանի վարչութիւնները ամեն տարի մասնակցեցան Նիւ Եորքի անգործներուն համար Հ. Բ. Ը. Մ. կողմէ կազմակերպուած միացեալ պազարին եւ արդիւնաւոր կերպով օգտակար հանդիսացան նոյն նպատակին : Ասից զատ կզմակերպեցին Պրին Փալքի-ներ եւ տարեկան պարահանդէսներ, որոնք տարւոյն հաճելի եւ հասութարեր երեկոյթները եղան :

1935-ի շրջանին հետեւեալ նպաստները զրկած են Պոլսոյ կարօտ հաստատութիւններուն :— Այդ. Հիւանդանոցին \$300, Խնամատարութեան \$200, Ուսուցչաց Մնտուկին \$50, Իւսկիւտարի Որբանոցին \$50, Բերայի Աղքատախնամին \$50, Գում-զարուի դուրսի գլորոցին \$50, Գալֆեան Որբանոցին \$25, Իւսկիւտարի Աղքատախնամին \$25, զանազան կարօտ անձերու Պոլիս եւ Նիւ Եորք \$30·40 : Ընդհ. գումար՝ \$780·40 :

Դասախօսական եւ Գեղարուեստական երեկոյքներ

1935-1936-ի վարչութիւնները իրենց բարենպաստակ դործունէութենէն զատ, ջանացին մտաւորական եւ գեղարուեստական ամսական երեկոյթներով հաճելի միջավայր մը ստեղծել խընամեալ դասախօսութեանց շարքով մը, որոնց նիւթերը եւ հմուտ դասախօսներու անունները միայն պիտի յիշենք, տեղի անձկութեան պատճառով :

Ա. Ը, Սիպիլի գրական յիւնամեակին նուիրուեցաւ՝ Պ. Պ. Քէլճիքի եւ Պ. Հ. Խօճատարեանի կողմէ :

Բ. Ը, Ֆիրդիւսի 1000 ամեակին՝ Պ. Մ. Թիրեաքեանի կողմէ :

Գ. Ը, Ս. Գրոց 1500 ամեակին՝ Պ. Գ. Խանամիրեանի կողմէ :

Դ. Ը, Խ. Հայաստանի մտաւորական զարթոնումը՝ Պ. Յ. Սանսիլասի եւ Հայաստանի շինարարութիւնը Պ. Յ. Տօնէլեանի կողմէ :

Ե. Ը, Մուսա Տաղի 40 Օրերը, Հրեաները եւ մենք, Տոքթ. Ա. Քէյի կողմէ :

Չ. Ը, Հայոց պատմութիւնը՝ բանալի ազգային նկարագրի, Վեր. Ա. Ա. Պետրիկեանի կողմէ :

Է.Ր., Տպաւորութիւններ Իսթանպուլի մասին, Տիկ. Զ. Գալէմքեարեանէ :

Ը.Ր., Միւթարեանները եւ իրենց դործը՝ Պ. Հ. Խօճապարեանի կողմէ :

Թ.Ր., Հաւաքական զիւղատնտեսութիւնը, Պ. Ա. Պիւլպիւլեանի կողմէ :

Այս դասախօսութիւնները ունեցան նաեւ զեղարուեստական բաժին, որոնց սիրալոթար մասնակցեցան՝ Տիկ. Մ. Արազեան, Օր. Հ. Կիւրեղեան, Պ. Յ. Ասատուրեան եւ Պ. Ե. Իսքէնաշեան, իրենց զգալուն երգերով, Տիկին Ն. Ատրիան, Օր. Գոսգիկեան, Տիկ. Ա. Թոմասեան, Օր. Լ. եւ Պ. Ա. Պօյան իրենց նորարուեստ նուագով, Տիկ. Ա. Գուլումճեան, Տիկ. Պ. Գարֆաեան, եւ Օր. Ա. Պալաքեան՝ իրենց զեղեցիկ արտասանութիւններով :

Այս առթիւ պարաք կ'զգանք մեր շնորհակալութիւնները յայտնել յարգելի դասախօսներուն եւ արուեստագէտներուն, որոնք մեր երեկոյթները շահեկան եւ հրապուրիչ դարձուցին, նաեւ բոլոր անոնց որոնք զօրծակցեցան մեր ջանքերուն եւ քաջակերեցին մեր ձեռնարկները :

Ստորեւ կը զննենք 1935-ի Վարչութեան հաշուեցուցակը. —

ՄՈՒՏՔ		ԵԼՔ	
Նախորդ տարիէն	\$ 63.38	Նպաստ	780.40
Անդամատուրքէ	84.00	Պրիմի, Օրֆէսքրայի	
Պրիմէ	160.00	Պուլլըքի	
Պարահանդէսէ	899.00	Տպագրական եւ	
Ծամուրցումէ	413.50	Զանազան ծախսեր	874.05
Զանազան հասոյթք	108.44	Գանձին մէջ	73.87
	\$1728.32		\$1728.32

1935 եւ 1936 շրջանի վարչութիւններու կողմէ

Ատենադպիր Ատենապետ
(ՏԻԿԻՆ) Զ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ (ՏԻԿԻՆ) Մ. Ն. ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
վ. ՄՈԶԵԱՆ՝ Գանձապետ

TO THE READERS

This Almanac of the C. A. R. Society has been effected through the good will and hearty co-operation of our contributors and advertisers.

With sentiments of deep appreciation, we extend to them our cordial thanks for their ready response, and our sincere wishes for the success of their various enterprises.

We hope this book will occupy a distinguished space in the home and be useful to the readers.

CONSTANTINOPLE ARMENIAN
RELIEF SOCIETY

May 2, 1936
New York City

THE CONSTANTINOPLE ARMENIAN RELIEF SOCIETY

extends its heartfelt thanks to all those who have generously
contributed for the National Hospital.

MR. H. GULBENKIAN	\$100.00
M. M. A. and M. KARAGHEUSIAN	50.00
MR. G. AVANOZIAN	25.00
DIKRAN KHAN KELEKIAN	25.00
MR. K. KAZAZIAN	25.00
MR. H. MICHAELYAN	25.00
ARM. WOMEN'S ASSOCIATION, Washington D. C.	25.00
MR. K. VROUYR, Los Angeles, Cal.	20.00
MR. M. BALIOZIAN	15.00
MR. Y. HAGOPIAN	15.00
A FRIEND	15.00
MR. O. AGHATON	10.00
MRS. S. AVEDISSIAN, Nutley, N. J.	10.00
COSTIKIAN & CO.	10.00
MRS. T. HAGOPIAN	10.00
MISS KEUSSEYAN, in memory of her brother	10.00
MRS. M. KOUTNOUYAN	10.00
MRS. A. PAKRADOONY, Philadelphia, Pa.	10.00
MR. & MRS. V. VARJABEDIAN, Sultanabad, Persia	10.00
A FRIEND	10.00
MRS. E. ALYANAK	5.00
MR. M. AVAKIAN	5.00
A FRIEND	5.00
MR. N. BOGHOSSIAN, Milwaukee, Wis.	5.00
MRS. A. BULBUBIAN	5.00
MRS. M. H. EXERJIAN	5.00

MR. O. HAROUTUNIAN	5.00
MR. H. HAZARIAN	5.00
DR. & MRS. K. JELAL	5.00
MRS. Z. A. KAZANJIAN	5.00
MR. G. KEBABIAN	5.00
MR. K. B. KELJIKIAN	5.00
MR. D. KEOLEIAN	5.00
MR. J. P. KUTCHUK	5.00
MR. M. MEGHRIKIAN & SON	5.00
MICHAELIAN & KOHLBERG CO.	5.00
MR. V. MOZIAN	5.00
MR. J. MOURADIAN, York, Pa.	5.00
MR. S. NAHIGIAN, Chicago, Ill.	5.00
MRS. N. NOURYAN	5.00
MR. L. NISHANIAN	5.00
MR. A. PAKRADOONY	5.00
MR. TATOSSIAN	5.00
MRS. H. S. TAVSHANJIAN	5.00
MRS. A. THOMASSIAN	5.00
MR. ED. TOULOUKIAN	5.00
A FRIEND from Washington Heights	5.00
A FRIEND from Orange, N. J.	5.00
MR. H. BILEZIKJIAN	3.00
MR. V. SIMIDIAN	3.00
MR. K. ALEON	2.50
MR. A. ISBETCHERIAN	2.50
A FRIEND from Forest Hills	2.00
MR. S. ISKENDERIAN	2.00
MR. D. KEHIAYAN	2.00

CONSTANTINOPLE ARMENIAN RELIEF SOCIETY, Inc.

Members

Dr. V. Alekian
Mr. K. Aleon
Miss A. Alexander
Miss Z. Alexander
Mr. H. Andonian
Mrs. S. Aprahamian
Mrs. Y. Asadoorian
Mr. G. Avanozian
Mr. Z. H. Avedikian
Dr. D. Balakian
Mrs. D. Balakian
Mr. K. Balakian
Mr. H. Balikjian
Rev. A. A. Bedikian
Mrs. A. A. Bedikian
Mrs. E. Beghian
Miss S. Beghian
Mrs. Z. Berberian
Mr. H. Bilezikjian
Miss A. Boghossian
Miss T. Boyajian
Miss L. Boyan
Mrs. A. Bulbulian
Mrs. H. Cambere
Mr. H. Cambere
Miss A. Chakirian
Mrs. E. Devletian
Mrs. S. Essayan
Mr. S. Essayan
Dr. M. H. Exerjian
Mrs. M. H. Exerjian

Mrs. H. Gulbenkian
Mr. H. Gulbenkian
Dikran Khan Kelekian
Mrs. T. Hagopian
Mrs. Y. Hagopian
Mr. Y. Hagopian
Mrs. A. Hampar
Mrs. K. Khanamirian
Mr. K. Khanamirian
Mrs. Hanessian
Mr. H. Hazarian
Mrs. Isakoulian
Miss Isakoulian
Mr. A. Isbetcherian
Mrs. A. Jamgotchian
Mrs. J. Jamgotchian
Miss R. Jamgotchian
Rev. M. Kalfayan
Mrs. A. Karagheusian
Mr. A. Karagheusian
Mrs. M. Karagheusian
Mr. M. Karagheusian
Mrs. M. Karaian
Mrs. A. Kazanjian
Mrs. C. Kazanjian
Mrs. Z. A. Kazanjian
Mrs. Ch. Kazanjian
Mr. U. Kazanjian
Mr. H. Kavookjian
Mrs. N. A. Kirishian
Mrs. L. Keuleyan

Mrs. A. Funduk
Mr. H. Khojassarian
Mrs. A. Koumjian
Mr. A. Koumjian
Mr. K. Koutnouyan
Mrs. A. Krikorian
Mrs. M. Kurk
Mrs. D. Kurk
Mr. D. Kurk
Miss E. Kurk
Mrs. J. P. Kutchukian
Mr. J. P. Kutchukian
Mrs. H. Manuelian
Mrs. M. Manookian
Mr. N. Mestjian
Mrs. H. Michaelyan
Mr. H. Michaelyan
Mr. M. Mouradian
Dr. H. Mowsessian
Mrs. H. Mowsessian
Mr. V. Mozian
Dr. A. Nakashian
Mrs. A. Nerso
Mr. H. Nergararian
Mrs. H. Nigoghossian
Mr. H. Nigoghossian
Mr. E. Nishanian
Mr. K. L. Nishanian
Mrs. N. Nourian
Mr. N. Nourian
Mrs. A. Ourian
Mrs. A. Pakradoony
Mr. A. Pakradoony
Mr. A. Papazian

Mrs. H. Khojassarian
Mrs. Ed. Papazian
Mr. Ed. Papazian
Mr. H. Papazian
Mrs. K. Papazian
Mr. K. Papazian
Mrs. D. Sarkissian
Mr. D. Sarkissian
Mrs. O. Sarraf
Mr. O. Sarraf
Miss K. Shamlian
Mr. S. Shemavonian
Mrs. H. Simonian
Mr. H. Simonian
Mrs. Sinanian
Mr. Z. M. Sourian
Mr. Y. Tahmizian
Mrs. H. S. Tavshanjian
Mr. D. Terzian
Mrs. A. Thomassian
Mr. A. Thomassian
Mrs. M. Tiryakian
Mr. M. Tiryakian
Mr. Z. Topakian
Mrs. A. Topalian
Mrs. Z. A. Topalian
Mrs. J. Youvanian
Mrs. M. Tevonian
Mrs. A. Vakassian
Mrs. H. Vartanian
Mrs. Yaldizjian
Mr. H. Yousoufian
Mr. A. Zemrootian

CONSTANTINOPLE ARMENIAN RELIEF SOCIETY

Patrons and Patronesses

1935 - 1936

MR. and MRS. HAGOP ANDONIAN
DR. and MRS. DIRAN BALAKIAN
MRS. HAROUTUNE GULBENKIAN
MR. and MRS. HAROUTUNE MICHAELYAN
MR. and MRS. ARSHAG KARAGHEUSIAN
MR. and MRS. MIRAN KARAGHEUSIAN
DIKRAN KHAN KELEGIAN
MR. and MRS. KEGHAM KHANAMIRIAN
MR. and MRS. YERVANT HAGOPIAN
MRS. JOHN TELFEYAN
MR. and MRS. HOVSEP PUSHMAN
MR. and MRS. MIHRTAD TIRYAKIAN

MR. HAROUTUNE GULBENKIAN
Honorary President

MR. HAIK KOJASSARIANChairman of the Assembly
MR. SIMON SHEMAVONIANSecretary of the Assembly

EXECUTIVE COMMITTEE

MRS. M. H. EXERJIANPresident
MRS. A. THOMASSIANVice-President
MRS. Z. BERBERIANSecretary
MRS. Z. A. KAZANJIANAsst. Secretary
MR. V. MOZIANTreasurer
MR. J. P. KUTCHUKIANAsst. Treasurer

ADVISORY BOARD

MRS. A. H. BULBUBLIAN
MR. G. M. AVANOZIAN
MR. DIRAN A. KURK
MR. K. L. NISHANIAN
MR. W. K. NOURYAN
MR. Z. M. SOURIAN

TELEPHONE: MONUMENT 2-3221

Compliments of
DIRAN BALAKIAN, M.D.

Office Hours: 10 to 1 — 5 to 7
and by Appointment

600 WEST 116th STREET

NEW YORK CITY

Compliments of

DR. V. S. AMADONY

Dental Surgeon

BROOKLYN, N. Y.

Compliments of

ARMENIAN AID SOCIETY OF AMERICA, Inc.

276 FIFTH AVENUE

Room 402

New York

Telephone: ASHland 4-2089

DR. A. S. AVAKIAN
Surgeon Dentist

Office Hours: From 10:00 A.M. to 8:00 P.M.
Sundays 10:00 to 12:00 A.M.

201 EAST 30th STREET

Cor. 3rd Ave. (Over the Bank Restaurant)

New York

Compliments of
DR. G. DONABEDIAN
2 EAST 54th STREET
New York City

Tel. WASHINGTON Heights 7-1160

DR. CHARLES KALPAKIAN
Surgeon Dentist
By Appointment Only

602 WEST 180th STREET
NEW YORK CITY

Compliments of
ARMENIAN SOCIAL SERVICE of N. Y., Inc.
Goddard Neighborhood Center

599 FIRST AVENUE
NEW YORK, N. Y.

Phone: LExington 2-0015
Sundays Closed

Dr. ARAM D. BOGHOSIAN
Surgeon Dentist

Wednesdays at
1673 OCEAN PARKWAY
Brooklyn, N. Y.

200 EAST 27th STREET
(Cor. 3rd Ave., Apt. 38)
New York City

Riverside 9-2975

Dr. G. S. AGADJANIAN
Hours: 11 A.M. to 1 P.M. and 6 P.M. to 8 P.M.

123 WEST 93rd STREET
New York City

Telephone: RIVERSIDE 9-7820

M. H. EXERJIAN, M.D.
Office Hours: 4 to 7 P.M. and by Appointment
255 WEST 97th STREET

New York City

Telephone: CAledonia 5-9050

A. K. OURIAN, M.D.
Hours: 12:30 to 1:30 - 4 to 7 P.M. and by Appointment

175 LEXINGTON AVENUE

Corner 31st Street

New York City

Compliments of

DR. PAULINE GOODIAN HARRIAN
and
DR. Y. T. HARRIAN
New York City

PEnnsylvania 6-1399

SHELBOURNE
HAT CO., Inc.

65 WEST 39th STREET
New York

WAdsworth 3-8818-8827

ARMEN DRUG CO.

The only Armenian Drug Store
in New York

1539 ST. NICHOLAS AVE.
Cor. 187th St. New York City

Carnig Ajamian, Ph.G.

Compliments of
UNITED RUG PROCESSING CORP.

Jersey City, N. J.

DR. VIRGINIA M. ALEKIAN

SURGEON DENTIST

X-RAY

Forest Hills, L. I. Office:
15 PORTSMOUTH PLACE

Office Hours:

Mon.-Wed.-Fri.—9:30 to 6 P.M.
Tues.-Thur.-Sat.—9:30 to 1 P.M.

New York Office:
269 LEXINGTON AVENUE
at 36th Street

Office Hours:
Tues.-Thur.-Sat.—2:30 to 7 P.M.

Նիւ Եօրքի Հ. Բ. Ը. Մ. Տիկնանց Կեդր. Յանձնախումբը կը
հրաւիրէ իր բարեկամները մասնակցելու այս համագգային
Միութեան երեսներորդ Տարեդարձին առփու բացուած
Մրցանքին։—

Անդամագրութիւն — Վերաշինութիւն — Կրթական Գործ
Ընկերային Ծառայութիւն։

WHitehall 4-1460

RICHARD K. GREGORY

Counsellor at Law

99 WALL STREET
New York

WASH. Heights 7-0058

Հայ Ոսնարոյժ
GEORGE ARLEN

Podiatrist

Arcade Building

587 West 181st Street
At St. Nicholas Ave.

Compliments of

LONG ISLAND CARPET CLEANING CO.

Long Island City, N. Y.

CONSERVATORY OF MUSICAL ART

S. VAN VALKENBURGH, Director

Incorporated under Charter Granted by the Board of Regents 1908

Strictly Private Instruction in

PIANO - VIOLIN - VOICE - WIND & STRING INSTRUMENTS

Diplomas, Certificates, Special Awards Annually
Harmony, Composition Orchestra, Glee Club
also Kiddies' Rhythm Band and Glee Club

FREE TO STUDENTS OF OUR SCHOOL

Booklet Sent on Application - Examination Free

801 WEST 181st STREET

Direct Entrance — 469 Fort Washington Ave.

WASHington Heights 7-0300

Կըստանա՞ք

Ա Ր Փ Ի

Պատկերագրող պարբերակա-
նը, որ ամէն ամիս լոյս կը
տեսնէ մանուկներու, պատ-
նիներու եւ ծնողներու բա-
ժիններով:

Խմբագիր՝

ԴՈԿՏ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Տարեկան բաժնեգին \$2.00

Գործածեցէ՛ք

«Արփի» ընթերցարաններու

Ա. Գիրքը

Պատրաստեց՝

ԴՈԿՏ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Պատկերագրող, արդիական
եւ դիւրին մեքենա, միշտ եւ
մաքուր լեզու, լաւ տպագ-
րութիւն: Գին՝ 50 ՍԷՆՏ.

Շուտով լոյս կը տեսնէ

Բ. Գիրքը

Հասցէ՝ ARPI, P. O. Box 77, Allston, Mass.

Compliments of

MAJESTIC PHOTO ENGRAVING CO., Inc.

50 WEST 17th STREET

Phone WAtkins 9-4480

New York

LIFE

ACCIDENT

VAHE. H. VARTERESIAN

Metropolitan Life Insurance Co.

EMPIRE STATE BLDG., Room 1812

NEW YORK

Telephone: CHickering 4-4077

Compliments of

TEKIRIAN, Inc.

Hoboken, N. J.

WA 7-7952

MRS. B. WEISSMAN

Appetizing & Delicatessen Store

1488 ST. NICHOLAS AVE.

Tel. Tannersville 156

AMERICAN HOTEL

Famous for Food & Hospitality

Charlie Anmahian

P.O. BOX 296, TANNERSVILLE

Greene County, N. Y.

Telephone COLUMBUS 5-6779

AUX GAY'S PINGUINS

Excellente Cuisine Francaise

345 WEST 57th STREET

NEW YORK CITY

Specialtes de la Maison

BOUILLABAISSSE MARSEILLAISE

ESCARGOTS A LA BOURGUIGNONNE

CANNELONNIS A LA NICOISE

COQUILLE ST. JACQUES

HOMARD A L'AMERICAINE

CASSOULET TOULOUSAIN

LONGacre 5—4691-4692-4693-4694

License No. WW-186 — I-117

AMBASSADOR WINE CO., Inc.

We carry a large assortment of

Imported Wines of Rare Vintages

at Prices that will Surprise You

SHIPMENTS MADE TO ALL PARTS OF UNITED STATES

153-159 WEST 27th STREET

NEW YORK

Compliments of

KASHAN CARPET CLEANING CO.

Astoria, Long Island

LIFE

ACCIDENT

VAHE. H. VARTERESIAN

Metropolitan Life Insurance Co.

EMPIRE STATE BLDG., Room 1812

NEW YORK

Telephone: CHickering 4-4077

Compliments of

TEKIRIAN, Inc.

Hoboken, N. J.

WA 7-7952

MRS. B. WEISSMAN

Appetizing & Delicatessen Store

1488 ST. NICHOLAS AVE.

Tel. Tannersville 156

AMERICAN HOTEL

Famous for Food & Hospitality

Charlie Anmahian

P.O. BOX 296, TANNERSVILLE

Greene County, N. Y.

Telephone COlumbus 5-6779

AUX GAY'S PINGUINS

Excellente Cuisine Francaise

345 WEST 57th STREET

NEW YORK CITY

Specialtes de la Maison

BOUILLABAISSSE MARSEILLAISE
ESCARGOTS A LA BOURGUIGNONNE
CANNELONNIS A LA NICOISE

COQUILLE ST. JACQUES
HOMARD A L'AMERICAINE
CASSOULET TOULOUSAIN

LOngacre 5—4691-4692-4693-4694

License No. WW-186 — I-117

AMBASSADOR WINE CO., Inc.

We carry a large assortment of

Imported Wines of Rare Vintages

at Prices that will Surprise You

SHIPMENTS MADE TO ALL PARTS OF UNITED STATES

153-159 WEST 27th STREET

NEW YORK

Compliments of

KASHAN CARPET CLEANING CO.

Astoria, Long Island

EST. 1907

LE. 2-4390

Radios
Combinations

H. VARTERESIAN
DIAMONDS

Jewelry - Watches - Repairing

383 Third Ave. New York City

Armenian
Oriental
Records

Tel. WAdsworth 3-6953

Կեսարական ընտիր ապուխտ. Թարմ միս
Պղտական անուշեղէն եւ շաքարեղէններ:

M. MEKJIAN

Oriental Groceries and Meats
Call and Delivery

1589 St. Nicholas Ave. (Bet. 189th & 190th Sts.) New York

Telephone: ASHland 4-8458

A. KEHAYAN

Fancy Grocery and Importer Wholesale and Retail

380 THIRD AVENUE NEW YORK

Telephone: CAledonia 5-2843

ARAM MOVEL RADIO SERVICE

Grad. El. Eng., Univ. of Illinois — Member R. C. A. Institutes, Inc.

113 LEXINGTON AVENUE (Near 28th Street) NEW YORK, N. Y.

Telephone: WAdsworth 3-9869 Apartment 5B

FRENCH LINGERIE

Hand Sewing, Embroidering and Monogramming

MISS T. BOYAJIAN

601 WEST 184th STREET NEW YORK CITY

POSTAGE STAMPS OF ARMENIA

The above complete set of 16 stamps, picturing Mount Ararat, ruins of Ani, Lake Goktcha and Sevan Monastery, Armenian Soldier and Fisherman, etc., only 35c. Every Armenian ought to have a set.

VAHAN MOZIAN, Inc. 10 E. 39th ST., New York

Compliments of

KITAB ENGRAVING CO., Inc.

New York City

CHATHAM PRINTING CO., Inc.

(Formerly ARMENIA PRESS)

Printers and Publishers

NOW LOCATED AT
137-139 EAST 25th STREET, NEW YORK

Magazines, Catalogues and All Kinds of
Commercial Work

Telephone: MUrray Hill 4-3639

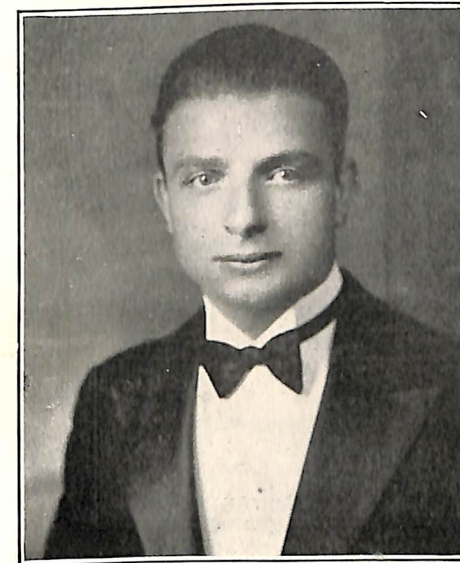
With the Compliments of
S. GREGORY TAYLOR

HOTEL ST. MORITZ

Café de la Paix :: Rumpelmayer

50 Central Park South
New York City

EDWARD D. JAMAKORDZIAN

The Only Armenian
UNDERTAKER
In Greater New York

212 East 30th Street

LExington 2-2660

CHAPEL ACCOMMODATIONS
In Any Vicinity

SERVICE — ANY DISTANCE — ANY HOUR

Compliments of
KERMAN CARPET CLEANING CO.

Nutley, N. J.

THE PERA PALACE

A MODERN SUMMER RESORT

On the Summit of the Catskill Mountains

HAINES FALLS

GREENE COUNTY, N. Y.

Tel. WASHINGTON Heights 3-1307

MRS. V. AKOPIANTZ

AUDUBON BEAUTY SALON

All Branches of Beauty Culture Expert Work at Reasonable Prices
Permanent Waving and Hair Coloring

422 AUDUBON AVENUE (Bet. 186th & 187th Sts.)

NEW YORK CITY

ՀԱՆ ՕՀԱՆՆԱՆ

Հայ Նպարավաճառ

Արեւելեան Մաքուր Նպարեղէններ

1514A ST. NICHOLAS AVE. (at 186th St.)

NEW YORK, N. Y.

Telephone: WAdsworth 3-1304

Tel. MUrray Hill 4-8095

T. KAVEZIAN, Prop.

NEAR EAST PAVILION RESTAURANT

ARMENIAN DISHES and PASTRIES

Arrangements for Special Parties

103 LEXINGTON AVENUE

NEW YORK CITY

ԸՓԹԱՌԻՆԻ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ՍՈՒՐՃԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

JAVA COFFEE CO.

1535 ST. NICHOLAS AVENUE

Between 186th & 187th Sts.

New York, N. Y.

Սեփականատէր՝ Մ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ

TWIN BALKANS

BALKAN RESTAURANT

129 EAST 27th STREET

BALKAN HOTEL

TENNERSVILLE, Greene County,

Misak Cholakian, Prop.

Catskill, N. Y.

Compliments of

RUG RENOVATING CO.

Astoria, L. I.

ESTABLISHED 1921

GEORGE C. APOSTLE
UNDERTAKER
♦ CHAPELS ♦

NEW YORK | **BROOKLYN**
455 W. 43RD ST. | 219 ATLANTIC AVE.
TEL. PE nn. 6-2586-2587 | TEL. MA in. 4-7611-7612

Positively New York's Oldest and Largest Funeral Establishment
Handling Armenian Clientele for the Last 14 Years.

ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ

Եկուր մեր ֆու տունի վերաբերեալ ամեն տեսակ կԱՀ կԱ-
ԱՍԻՆԵՐՈՒ համար, նաեւ Linoleum-ի (Մուշամպա):

Մեզ գալէդ առաջ նայիր դուրսի գները: Մենք տաւր տո-
կոս ալ պակասի կուտանք: Ապրանքները ճաշակիլդ կը յար-
մարի, իսկ գները փակիլդ:

J. & B. FURNITURE CO.

1518 St. Nicholas Avenue, cor. 186th St., New York, N. Y.
Դիմեցէ՛ք ՊԱՐԳԵՒ ԶՈՒԴԱՍՁԵԱՆԻ կամ ԶԱՐԵՀ ՄՈԶԵԱՆԻ

Compliments of

ՏԻԴՐԱՆ ՍԻԴՐԱՄԱՐԴ
(The DIXI PRESS)

Tel. STuyvesant
9-7591

22 East 24th Street
New York

ADDITIONAL MEMBERS

Mrs. Vahram Manoukian Mr. Vahram Manoukian
Mr. Dickran Barsamian

LINOTYPE PRINTING CO.

M. R. TASCHENBERGER, Prop.
BOOK AND JOB PRINTING
Moderate Prices

199 BANK STREET

WATERBURY, CONN.

Compliments of

Motorola
America's Finest **AUTO RADIO**
DAGAVAR & DAGAVAR

1750 GRAND CONCOURSE

BRONX, N. Y.

Tel. WASHINGTON Heights 7-0268

EDWARD ARSLANIAN

Domestic and Imported Oriental Groceries
Fresh Meats and Poultry
Most Friendly Store in Washington Heights
376 AUDUBON AVENUE

Tel. MURRAY Hill 4-8793

MEDINAH COMPANY, Inc.

Manufacturers of High Grade Turkish Cigarettes

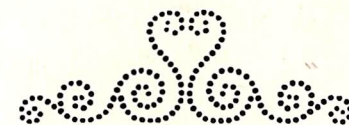
Իսկ եւ իսկ արեւելեան հոտաւէտութեամբ պատրաստեալ սիկարէթներ, բրբական ծխախոտներով կը շինենք՝ դիւրամատչելի գներով:

Մոնոկրամ կամ ինիշըով մասնաւոր ապսպրանք կ'ընդունինք:

Կատարեալ գոհացում կ'ապահովենք. փորձեցէ՛ք եւ վստահ ենք թէ գոհ պիտի մնաք:

114 LEXINGTON AVENUE

NEW YORK CITY

Visit the Orient, Under the Shadow of Radio City

Golden Horn Restaurant

ARMENIAN CUISINE, AT ITS BEST

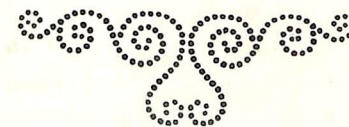
A RENDEZVOUS FOR COCKTAILS, FINE WINES,
AND EXCELLENT FOOD.

The Famous Shish Kebab Broiled on Charcoal Broilers.

39 WEST 51st STREET

Between 5th and 6th Avenues
NEW YORK

TELEPHONE: ELDORADO 5-8900

"Oldest and Largest Armenian Undertaking
Establishment in Greater New York"

Telephone PLaza 3-7448

RADIO CITY JEWELRY SHOP

Unusual Values in

DIAMONDS and WATCHES

Expert Watch and Jewelry Repairing

ARAM MISSIRLIAN

69 WEST 52nd STREET

TOMPKINS SQUARE 6-5818

ESTABLISHED 1912

Raised Letter Press

ARSEN NERSON, PROP.

PRINTER OF THIS BOOKLET

Ամեն տեսակ տպագրական գործեր կ'ստանանք

42 East 23rd Street

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0141861

13321